

-5°C

renaturalizace Ponavy
konverze fotbalového stadionu

Prohlášení

Byla jsem seznámen s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé diplomové práce a konzultantem. Současně čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do IS STAG.

Datum:

Podpis

obsah

anotace	7
Brno	
základní informace	9
dojezdové vzdálenosti	11
popis území	12
katastrální mapa	13
významná náměstí	14
doprava	16
brownfieldy	17
významené parky a lesy	18
vodstvo	20
topografie	21
Ponava	
popis území	22
historický vývoj	23
historická axonometrie území	24
historie Ponávky	25
vodstvo a zátopová oblast Q100	26
geologie	27
zeleň	28
katastrální území, významné body	30
podlažnost	32
převažující funkce dle objektu	33
doprava	34
vývoj parků v dotčených oblastech	37
vývoj a historie sportovních areálů	39
doprava v blízkém okolí	40
topografie	41
axonometrie stadionu	42

voda

Návrh

anotace

Roku 2001 se zde odehrálo poslední fotbalové utkání. Stavba usnula spolu se svou lokalitou odkazující na slávu dob minulých, kdy na utkání proudily desetitisíce lidí.

Ze slavné historie sportovního areálu zbyl jen opuštěný stadion, chátrající bazén a oplocená díra v zemi jako vzpomínka na zimní sportoviště. Jednou by se zde mohly zase otevřít brány pro diváky, v novém stadionu.

A nebo taky ne.

V současnosti je území bez vize a koncepce uprostřed města s velkým potenciálem díky dostupnosti centra skrze park Lužánky a návaznosti na arboretum Mendelovy univerzity. Silná historie a výrazné tvarosloví vybízí k ponechání stávající formy stadionu s novou náplní pro dlouhodobé smysluplné využití.

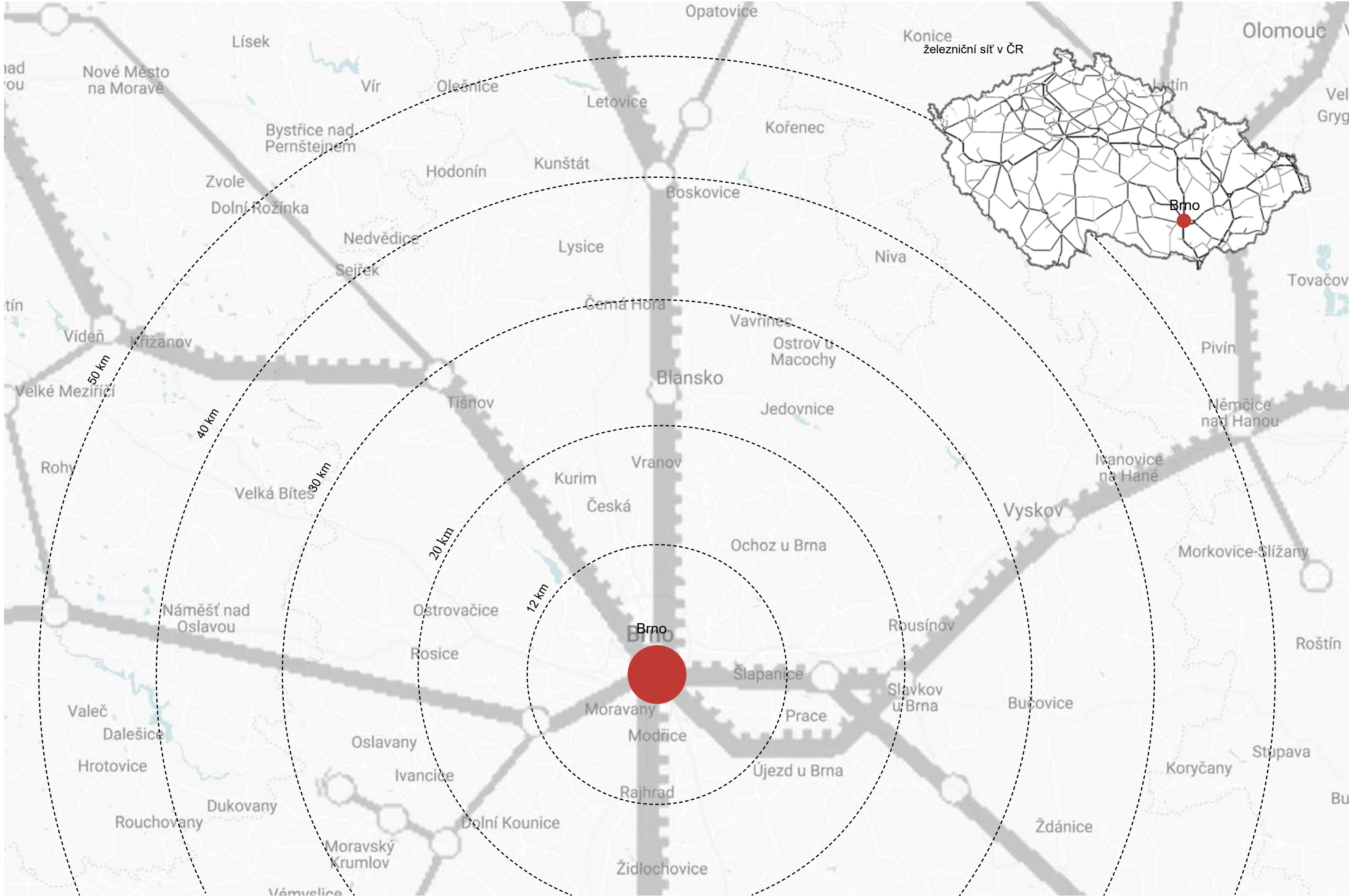
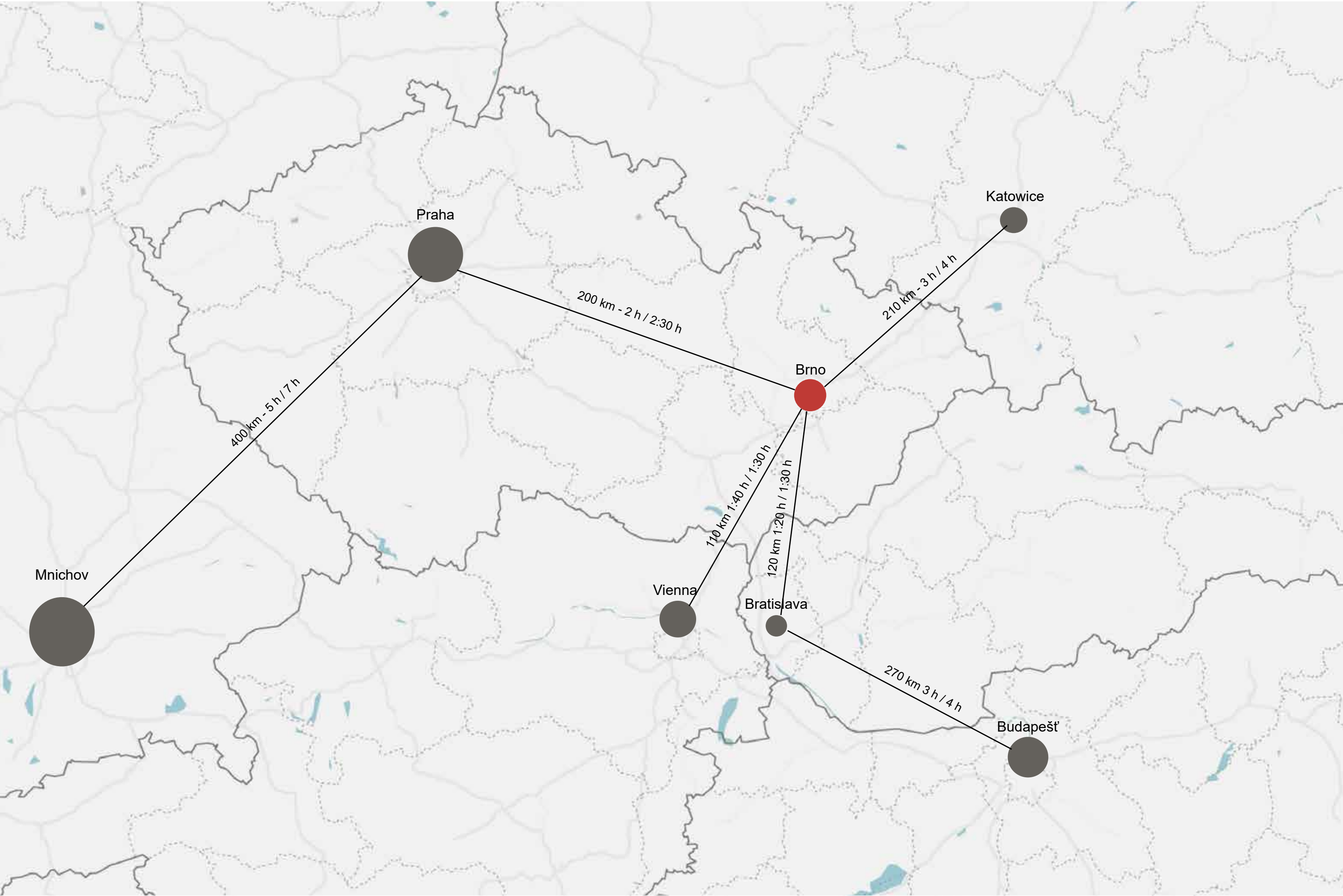
Cílem práce je najít možné alternativní řešení sportovního areálu Ponava s využitím stadionu respektující potřeby města.

Brno - Ponava

Brno - Ponava

město studentů

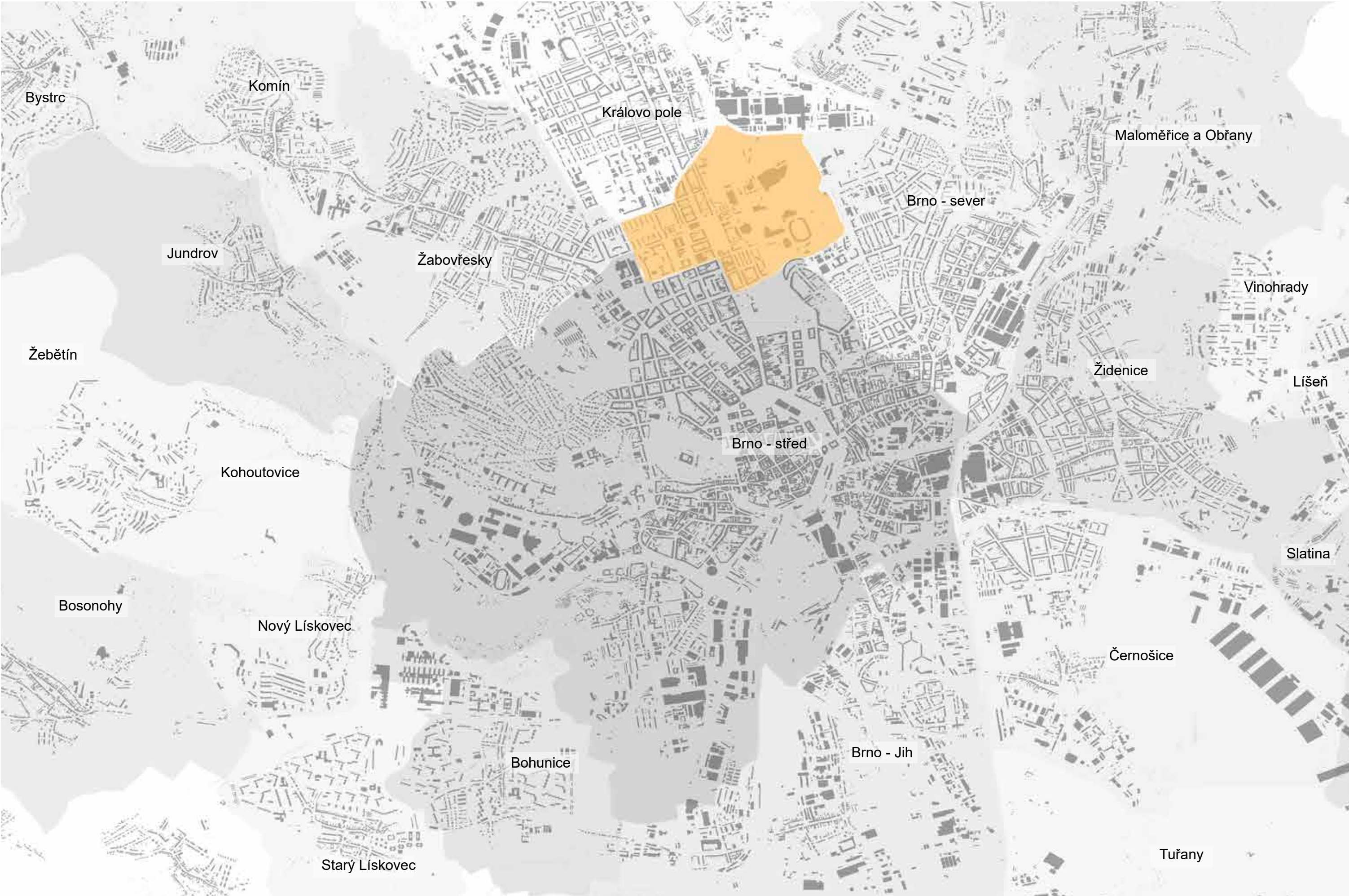
Řešené území Ponava se nachází v těsné blízkosti centra města severovýchodním směrem od Svobodova náměstí. Místo je ohraničeno ze severozápadu a jihovýchodu ulicemi Sportovní a Drobného, které jsou zároveň důležitými dopravními tepnami. Ze severu je obklopeno územím zvanou Planýrka které momentálně není nijak definované a rozprostírá se mezi nákupním centrem Královo Pole, hlavní magistrálou a třídou gen. Píky. Na východní straně se rozprostírá Arboretum s botanicou zahradou, která spadá pod Mendelovu Univerzitu, který leží přes ulici Drobného a je propojena s Arboretem krčkem. Z jihu je přes křižovatku, kde se kříží zmíněné ulice Drobného a Sportovní, je největší městský park Lužánky.

Ponava je historicky z části nivním územím obklopená svahem Planýrky a arboretem, díky kterému zde protékala do roku 1995 říčka Ponava, podle kterého území dostalo jméno. Dnes zaklenutá šachta z roku 1963 slouží pouze jednotné kanalizaci a Ponávka se novou šachtout C1, která vede pod Lesnou na severu Brna, vlévá do Svitavy u Cacovického ostrova. Kvůli tomuto zásahu Brno přišlo o vodu v centru, která přitékala ze severních částí nad Brnem. Jako vzpomínka je v parku Lužánky historické korito, kde cirkuluje voda na připomínku. Ta však nemá nic společného s Ponávkou.

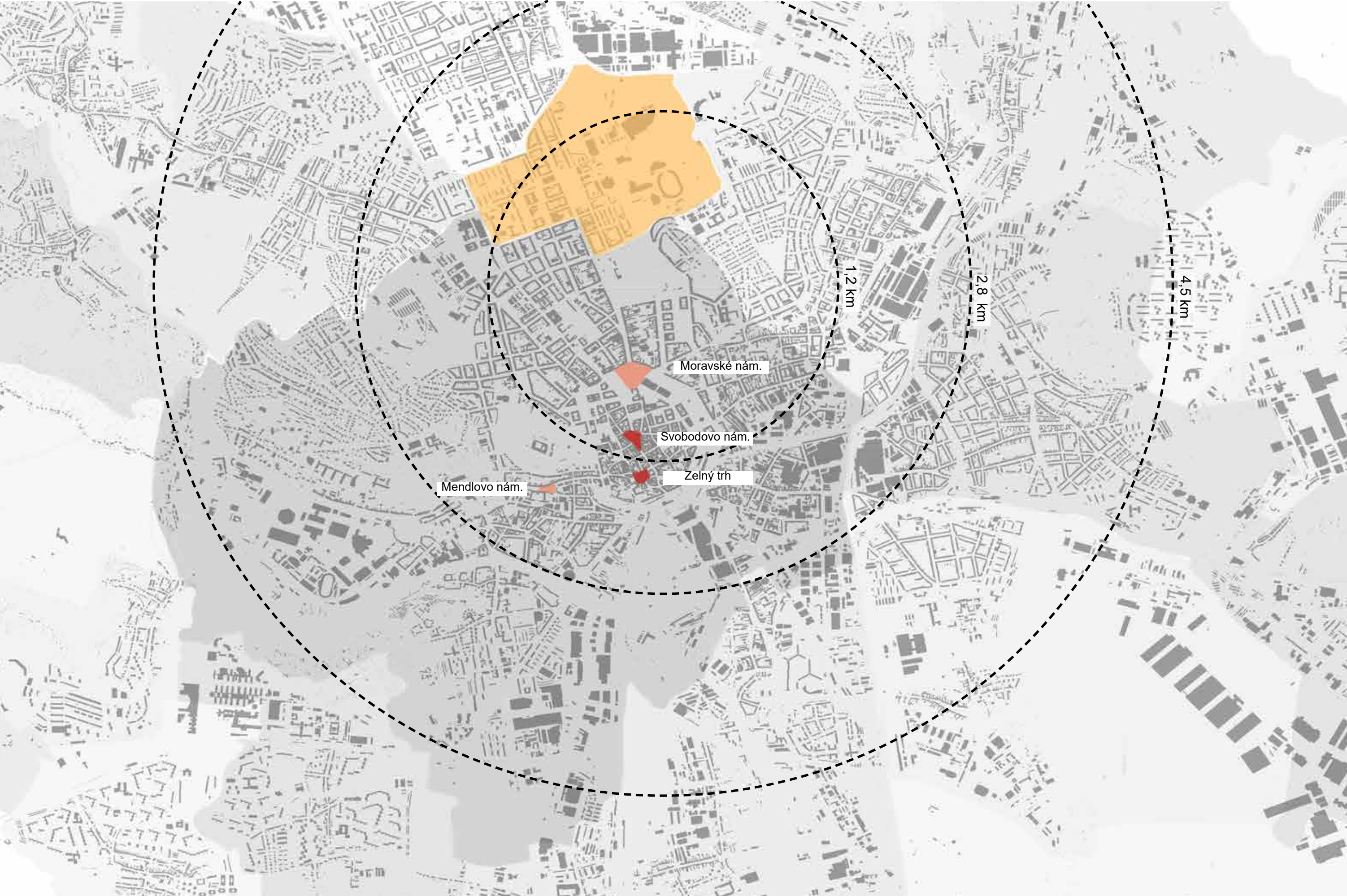
Díky své poloze je Ponava pěšky dostupná z centra do 25 minut. Na kole je možné dojet do Maloměřic ke Svatce za 15minut a poté se vydat kolem řeky do severní zalesněné části směrem Bílovice, Adamov, Blansko. Stejně jí místo přímo přístupné k důležitému autobusovému a trolejbusovému spojení, díky kterému se šlověk dostane do 20 minut až k proslulému Brněnskému výstavišti.

Místo od svého počátku až do 90. let minulého století bylo zasvěceno sportu. Mezi lety 1953 - 70 zde byly postaveny tři významné sportovní stadiony - plavecký, fotbalový a hokejový. Zimní stadion se v roce 2000 spolu s fotbalovým uzavřel a v roce 2008 se zboural. Fotbalový stadion je dodnes dominantou místa, které postupem času podlehl náletu sportovních hal a dnes již převážně nevyužívaných staveb, včetně dnes již nechvalně proslulého Bobycentra.

Po uzavření sportovních stadionů místo utichlo. Bez jasné koncepce a vize se stalo zónou, kam brnaně již 20 let nechodí. Přitom lokalita spolu s dotčeným územím Planýrka se mohou stát atraktivní a plnohodnotnou městskou částí.

Svobodovo náměstí

Původně Dolní náměstí, vzniklo ve 13. století v historickém jádru města při křížení 3 obchodních cest. Díky tomu získalo charakteristický trojúhelníkový tvar. Dnes do něj směřuje 7 brněnských ulic. Jako dominanta je zde historický morový sloup z roku 1679, který se v rámci kompletní rekonstrukce náměstí v roce 2006 zrekontruoval. Ve funkcionalistické budově od Bohuslava Fuchse sídlí dosud Moravská banka.

Zelný trh

Původně Horní náměstí vzniklo ve 13. století. Trh byl především drůbeží, hrnčířský a vetešnický. Jeho dnešní název dostal až v 15. století, kdy toto náměstí sloužilo spravedlnosti.

Na konci 40. let 20. století byl narušen historický ráz stavbou nové tržnice, která byla zrekonstruována a znovu otevřena v roce 2019. tržnice vznikla po stržení původních domů vybombardovaných po 2. světové válce.

Na náměstí se také nachází Reduta, která je dominantou v tomto území a byla zrekonstruována v roce 2005.

Česká

-6x tenisový kurt - vnitřní
-3x tenisový kurt - venkovní
-6x badmintonový kurt - vnitřní

-bar a posezení
-pedikúra a masáže
-prodej sportovních potřeb

Mendlovo náměstí

-6x tenisový kurt - vnitřní
-3x tenisový kurt - venkovní
-6x badmintonový kurt - vnitřní

-bar a posezení
-pedikúra a masáže
-prodej sportovních potřeb

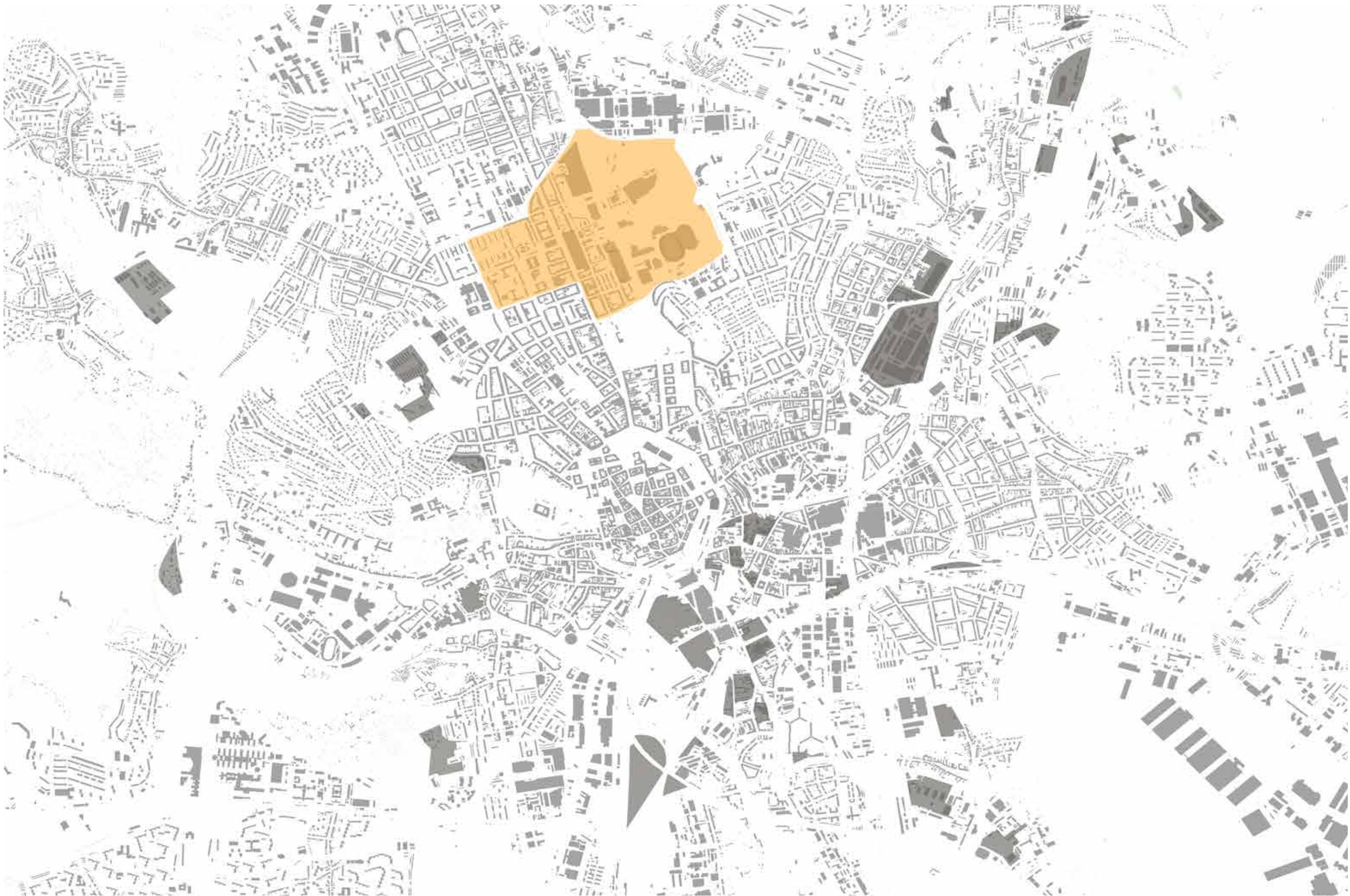
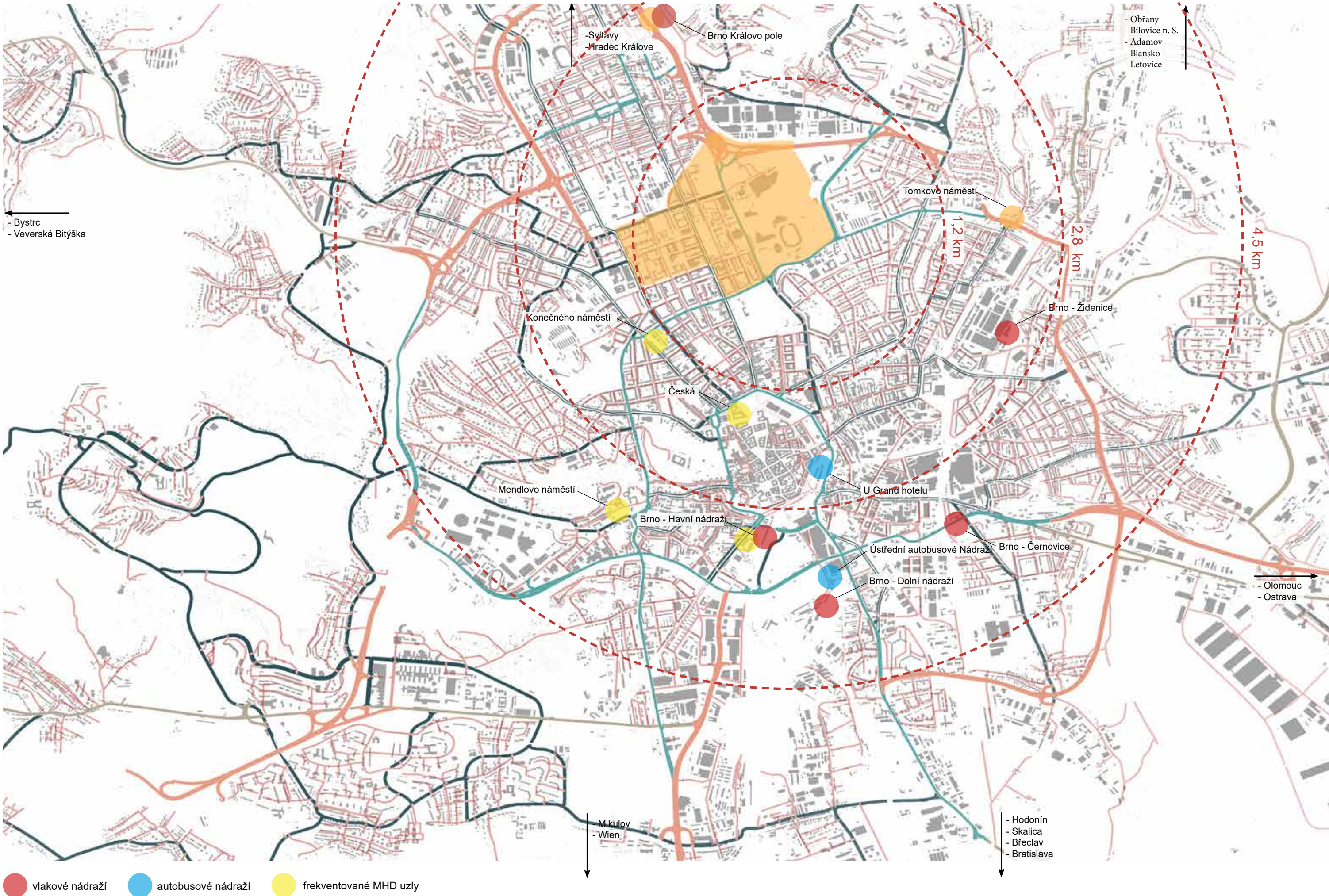
Moravské náměstí

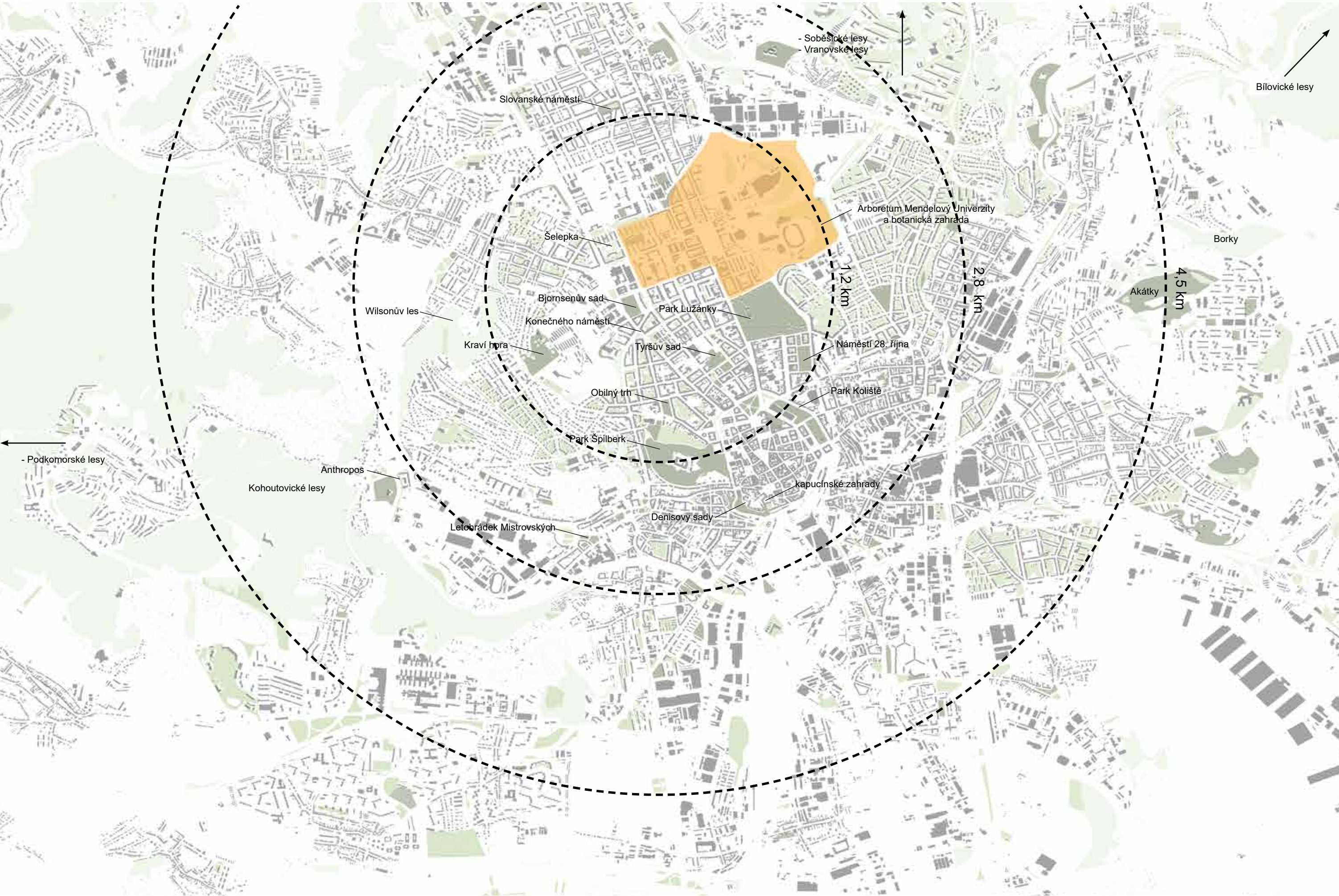
-6x tenisový kurt - vnitřní
-3x tenisový kurt - venkovní
-6x badmintonový kurt - vnitřní

-bar a posezení
-pedikúra a masáže
-prodej sportovních potřeb

1 Slovanské náměstí

2 Šelepka

3 Bjornsenův sad

4 Konečného náměstí

5 Kraví hora

6 Špilberk

7 Tyršův sad

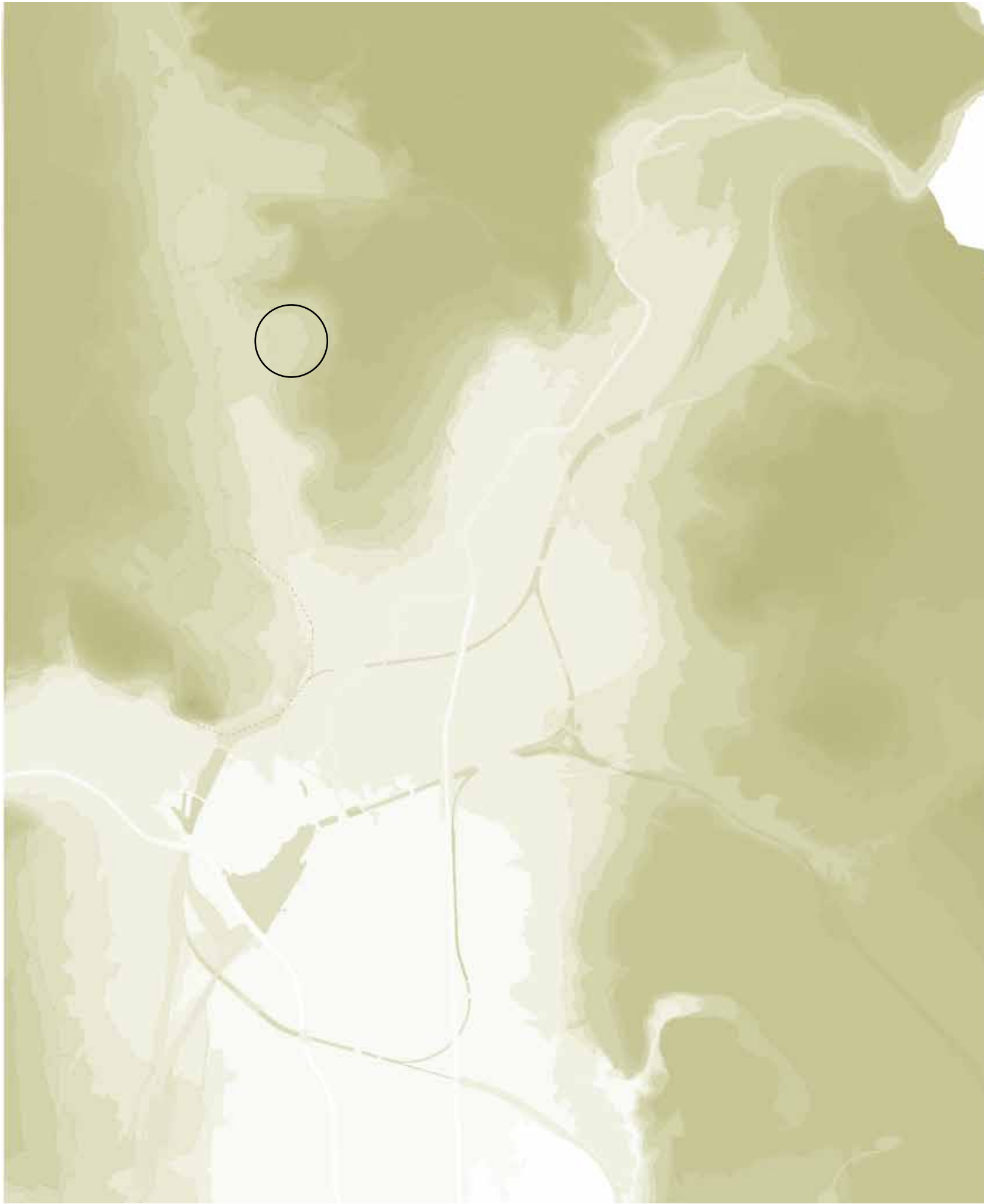
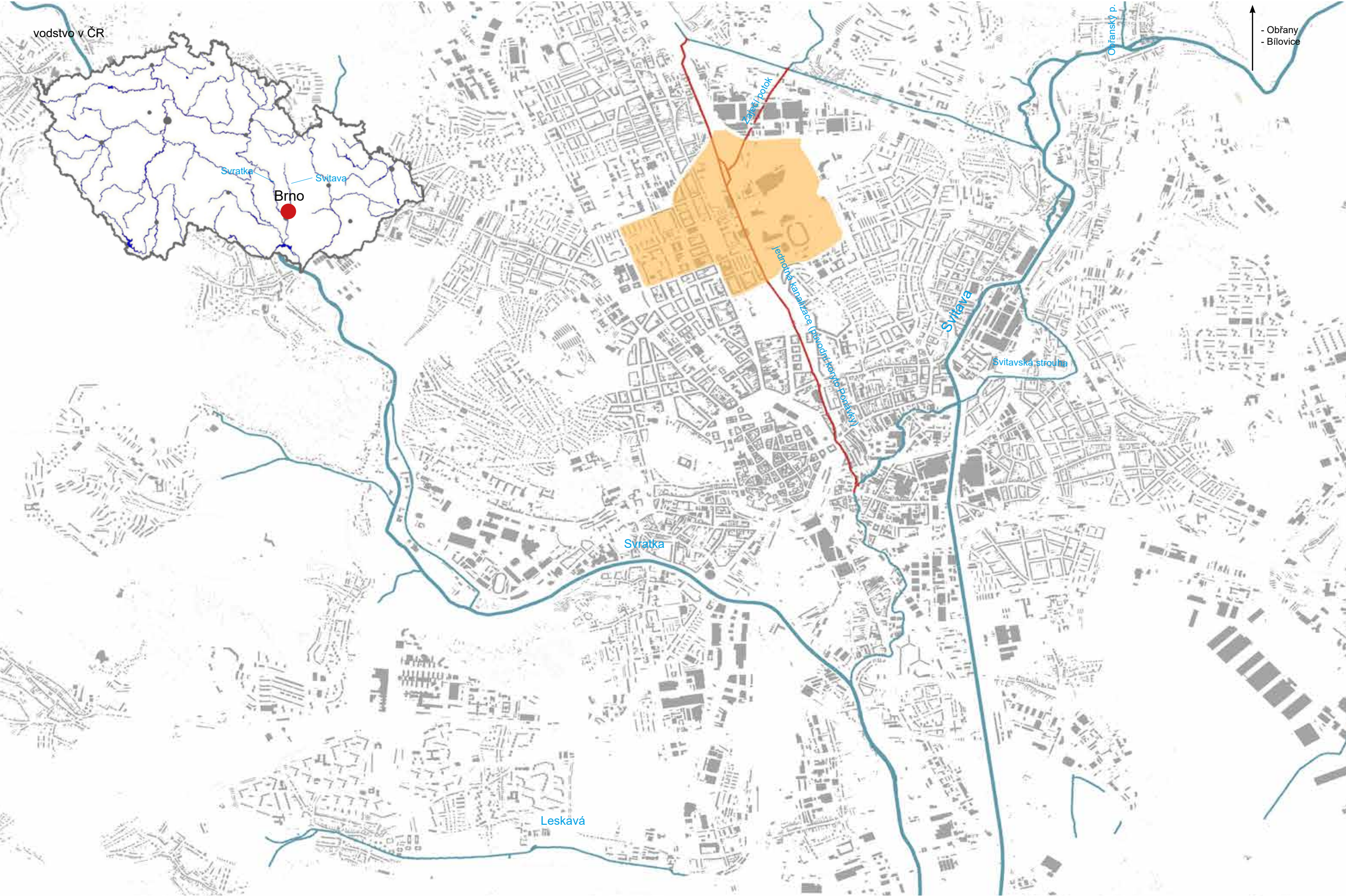
8 park Koliště

9 Kapucínské zahrady

Boskovická brázda

Bobravská vrchovina

Drahanská vrchovina

atmosféra místa

Ponava, místo kam člověk vkročí a ztratí se mezi záplavou postmoderních budov a vybetonovaných ploch. Nikdo již neví, za jakým účelem byly vystavěny. Kdysi slavné Bobycentrum s pětihvězdičkovým hotelem se stalo útočistěm pro noclehárnu v centru Brna. V jeho útrobách se tu a tam dějí akce nesourodé se zbytkem území. Aasfalt a betonové panely všude kolem dají tušit, že toto místo kdysi bylo intezivně využíváno velkými nárazovými akcemi. Zbytky nezabetonované plochy si pro sebe snaží ukrást příroda, které se to po tolika ledech daří.

V místě, které je 20 let bez zásahu, se tyčí násep a na něm mohutné sloupořadí podpírající betonovou tribunu. Kolem drátěný plot s dírami, které jakoby zvaly dovnitř. Poslední sluneční paprsky si tu a tam vychutnávají páry lidí popíjející víno a sedících na betonových tribunách, které v 70. letech hostily 50 000 lidí.

Díky tomuto fotbalovému stadionu, který byl ve své době největším stadionem v ČSR, má místo silné Genius Loci. Které vychází z betonové monumentální stavby, která svým jasně čitelným sloupořadím a dominantou dává místu jakýsi řád a klid.

Výhled do budoucna

Město v tomto místě má v plánu postavit nový fotbalový stadion na půdorysné stopě současného. Kvůli financím se ale neví, kdy by k tomuto kroku mělo dojít, existuje však již studie, která prověřuje hmotové a provozní uspořádání. Přijde mi na pováženou v takového lokalitě stavět nový stadion pro 30 000 diváků, který by se využil párkrát do roka. Dle statistiky dostupné ze současného stadionu by kapacita nebyla zdaleka naplněna, pokud by byla návštěvnost stejná, jako tomu bývalo v posledních letech na současném stadionu.

Díky nutné dopravní infrastruktuře by toto místo nadále zůstalo monofunkční s obřími nároky na parkovací plochy a to by vedlo k absenci dalších kvalit, které by toto území v centru města mělo bezesporu nabízet. Jako jediný argument pro vidím historickou návaznost, to ale nepřeváží negativní dopady této stavby.

V rámci této diplomové práce se proto snažím najít alternativní řešení, které by mohlo využít více potenciál tohoto místa s příznivými a dlouhodobými dopady pro všechny obyvatele Brna.

První zmínky o areálu Lužánky pocházejí již ze 13. století v souvislosti s darem lužní louky kolem říčky Ponávky pozdějšímu jezuitskému klášteru. Po zrušení jezuitského řádu v 18 století věnoval císař Josef II. tento prostor do správy městu a v Lužánkách byl vybudován první park pro veřejnost ve střední Evropě. Území se tak těšilo velké oblibě od obyvatel města. I proto zde byla zde vybudována restaurace, která ale byla roku 1855 nahrazena pavilonem navrženým Ludwigem Försterem. Po 2. světové válce bylo k pavilonu přistavěno severní křídlo určené pro děti a mládež, které je využíváno dodnes.

Územím protékala již zmíněná říčka Ponávka a nacházela se zde také soustava rybníků. Trojice ponáveckých rybníků se nacházela také v místech dnešního sportovního areálu, přičemž jsou dnes patrné pouze fragmenty. Na hrázi největšího z rybníků, rybníku Rothmühleteich, se historicky nacházel Červený mlýn, avšak postupem času vznikla v jeho okolí řada průmyslových závodů a rybník byl přetvořen na retenční nádrž. Tomuto účelu ale již neslouží.

1953 fotbalový stadion

Rybník Teich je druhým z trojice a nacházel se v místě bývalého zimního stadionu. Právě tato nádrž dala jméno jedné z hlavních přístupových os, Rybníčku. Hutterteich je posledním z trojice a je dnes připomenut v lužáneckém parku v podobě toku říčky Ponávky. Tento tok sice vede místy, kudy kdysi říčka protékala, ale jeho voda s ní nemá nic společného. Tok je napájen z vodovodní sítě a vodu v uzavřeném okruhu pohání čerpadla.

I dnes se v těsné blízkosti území nachází řada průmyslových areálů. Nejrozsáhlejším jsou Královopolské strojírny, dalším významným objektem jsou Teplárny, spousta dalších objektů časem zanikla. Výraznou stopu zanechala Cimburkova cihelna, která kvůli získávání materiálu proměnila terénní uspořádání celého okolí. Odtěžením velké části území byl uvolněn prostor pro výstavbu OD.

Ponava, jakožto městská část, historicky nehrála příliš významnou roli, především kvůli své pozici mimo městské hradby a kvůli nemalé vzdálenosti od městského centra.

1990

Součástí města se tudíž stala až po zbourání hradeb v 19. století. Samostatné území vzniklo při katastrální reformě v 60. letech 20. století. Další reforma však samostatnost zrušila a připojila jej ke Královu poli. K jasně vymezenému území přispělo až vybudování městského okruhu.

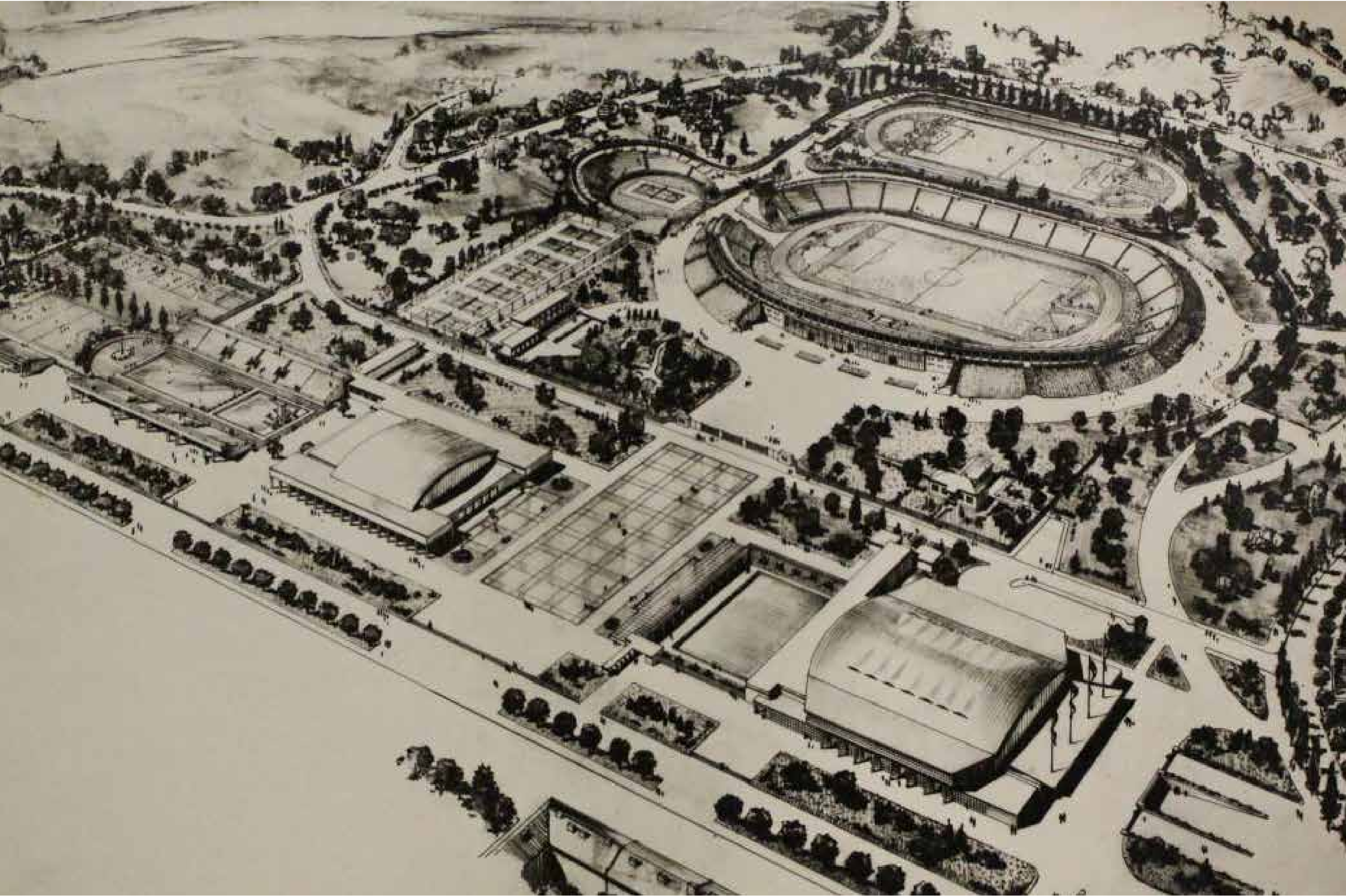
Z východu je oblast definována hranicí arboreta. První část zahrady byla otevřena v r. 1926, následně byla rozšířena a hranice poté byly dodatečně upraveny dle výstavby nových objektů Mendelovy univerzity.

Území Ponavy má ale bohatou historii zejména v oblasti sportu. Nejprve zde byly zřízeny vojenské jízďárny či jiné sportovní plochy a roku 1922 se zde pořádala spartakiáda. Za vývojový milník z hlediska novodobé historie sportu v areálu Ponavy však můžeme považovat rok 1935, kdy zde vznikla nová ulice, ulice Sportovní. Roku 1937 vznikala nová sporotoviště, zamýšlala se i výstavba hokejového stadionu. Projekt byl pozastaven válečnými událostmi, ale posléze byl roku 1947 byl opravdu postaven. Nedlouho poté následovala výstavba fotbalového stadionu dokončeného v roce 1953.

2000

Rozlítí Ponávky v roce 1952

zatrubnění ponávky

nová štol C1 pro odvod Ponávky

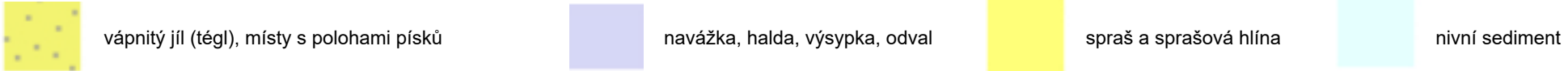
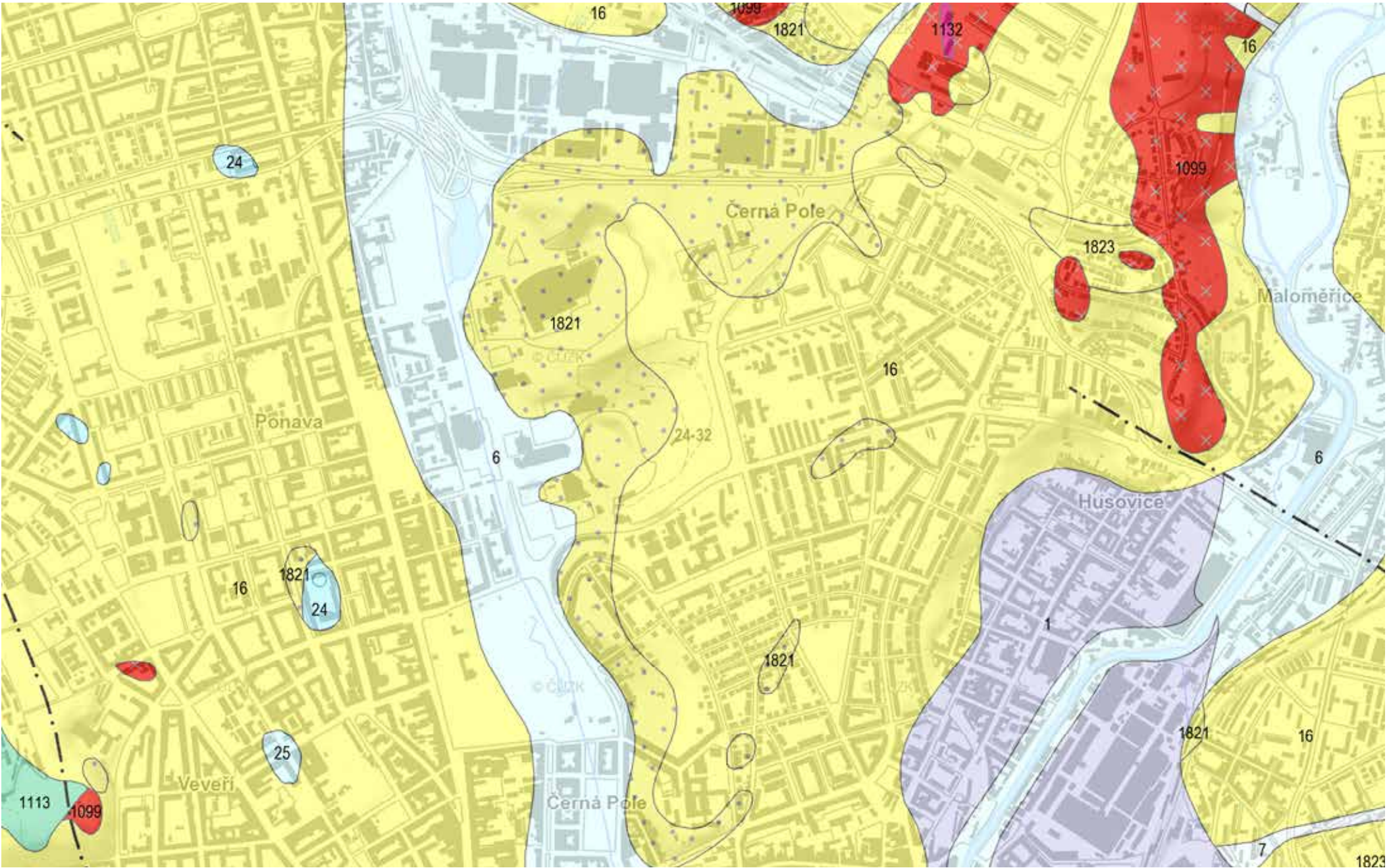
Z mimobrněnských málokdo ví, že Brnem protéká ještě další řeka, která je mezi obyvateli moravské metropole stejně známá, jako Botič mezi pražany. Řeč je o “zmizelé říčce” Ponávce...

Kde přesně Ponávka pramení se neví, prý má pramenů víc, někde v lesích pod Vranovem u Brna. Odtud protéká pod stráněmi Zamilovaného hájku od Řečovic směrem ke Králově poli, kde je svedena do podzemní šachty. Tou dnes teče v několikakilometrovém úseku štolý “C1” pod sídlištěm Lesná a na povrch se vydere až u svitavského náhonu u cacovického ostrova v Brně Obřanech.

Do roku 1993 ale protékala zatrubněným původním korytem (tzv. “kmenovou stokou C”) městským parkem Lužánky a od něj směřovala téměř k samotnému středu města k dnešní ulici Milady Horákové. Tam také na ní býval poslední z městských rybníků - Hutterův rybník, na jeho místě je dnes městský park (na náměstí 28. října).

Ponávka dost často dělala brňanům neplechu, ať už to bylo při jarním tání a nebo při prudkých letních bouřích. Její vody se pak dostávaly kanalizací na povrch, a způsobovaly značné škody. Nostalgie a vůně po ztracených časech je však někdy natolik silná, že brňané po Ponávce pojmenovali nejen některé ulice (i celou městskou čtvrť), ale dokonce si udělali její malou repliku přímo v lužáneckém parku...

Brno leží při hranici dvou základních geologických celků - Českého masivu a Západních Karpat. Zároveň je lokalizováno při styku dvou starých podločních geologických jednotek - brunovistulika a moravosilezika, tvořených proterozoickými až paleozoické magmatity a metamorfit, překrytými mocným třetihorním sedimentárním komplexem neogenních pánví karpatské předhlubně.

Východní část sportovního areál Ponava je tvořena převážně vápnitým jílem s místy plochami písků, které jsou nepropustné a lze do nich zakládat milánské stěny.

Západní část je naopak tvořena převážně nivními sedimenty, které vznikly kvůli říčce Ponávky, která zde protékala a později byla zatrubněna a odvedena posléze mimo toto území.

Arboretum

Náměstí 28. října

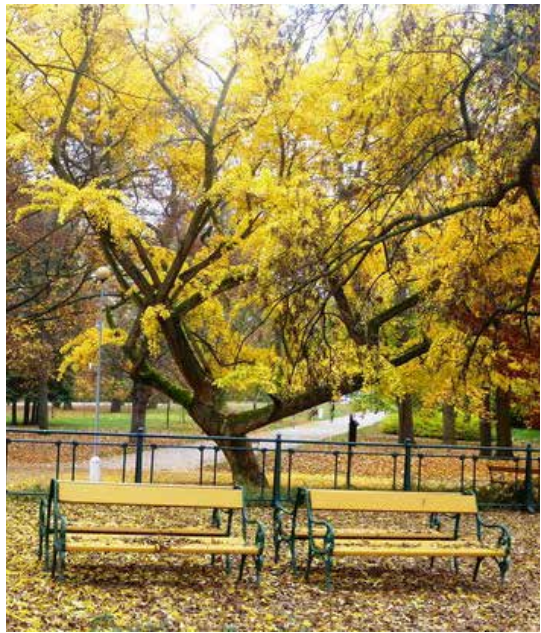
Schreberovy zahrádky

park Koliště

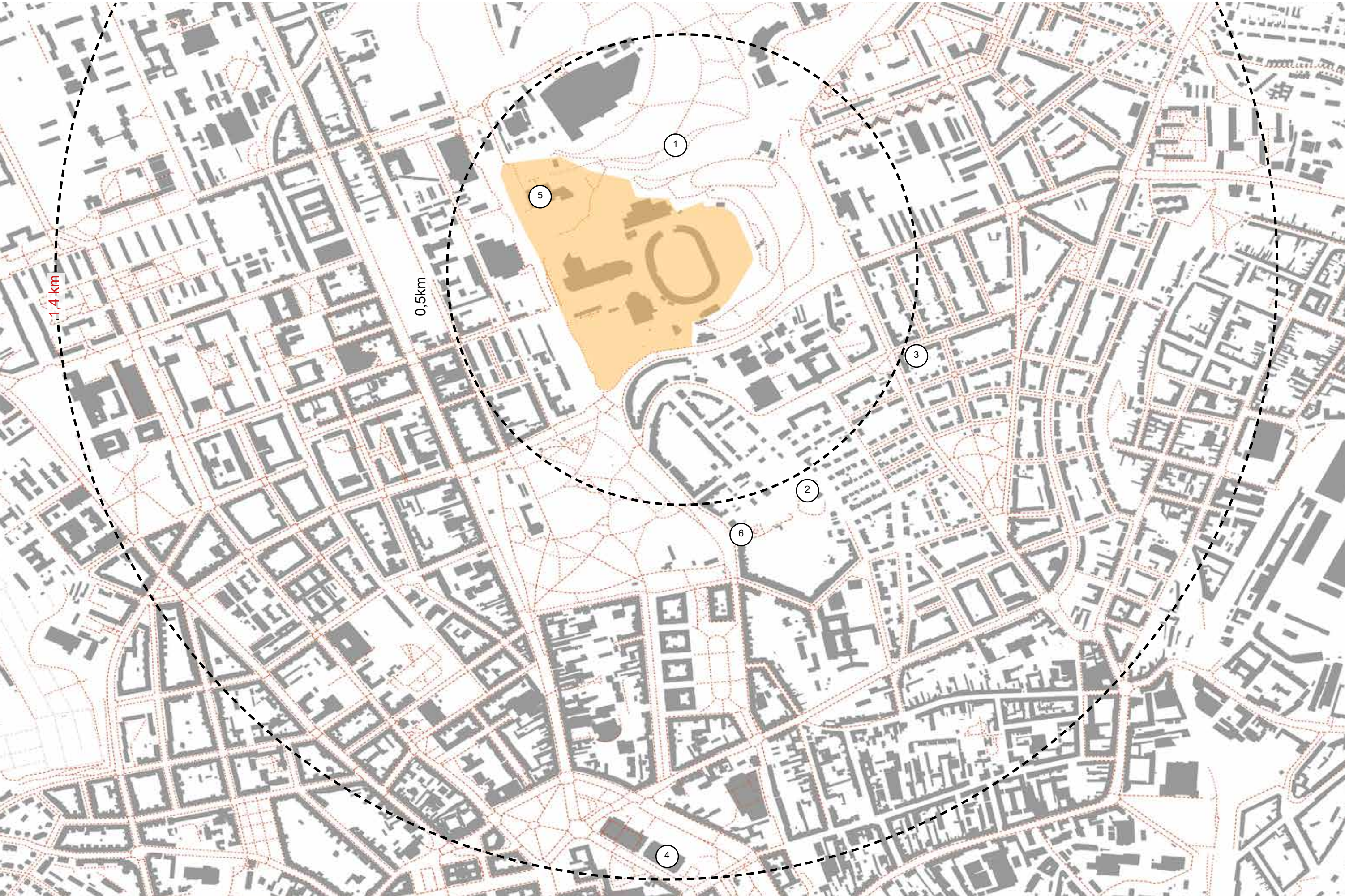
park Lužánky

Bjornsenův sad

Planýrka

Vila Tugendhat

kavárna ERA

Janáčkovo divadlo

plavecký stadion

Vila Low-beer

bydlení veřejná vybavenost sport komerční protory nevyužité objekty

trasa kolejové MHD   významné trasy nekojegového MHD   sběrné komunikace III. ochranného pásma   rychlostní komunikace   městské třídy

cesta pro chodce a cyklisty C8, C9, C10   vyhrazený pruh pro cyklisty IP20, víceúčelový pruh   zóna 30, pěší a obytné zóny   obslužná komunikace společný provoz

Nejlepší podobu dal Lužánkám brněnský městský zahradník Antonín Šebánek roku 1840, který přeměnil původní francouzský park na park přírodního charakteru s mnoha vzácnými dřevinami. O šest let později bylo území prohlášeno za kulturní památku. Současná podoba parku včetně umělého potoka, který je reminiscencí na trutubně Ponávky, je výsledkem rekonstrukce z let 1991–2012, která proběhla dle projektu krajinného architekta Ivara Otuby.

A black and white photograph of a garden pond. In the foreground, a stone bridge with a textured surface crosses a small stream or pond. The bridge is surrounded by various plants, including tall reeds and low-lying shrubs. In the background, a dense line of trees, including evergreens and deciduous trees, forms a backdrop. The sky is overcast with soft clouds.

Sběrník arboreta zahrnuje na 4 000 taxonů orchidejí, 300 taxonů tillandsií, 1 000 trvalek, 350 kultivarů velkokvětých kosatečů, 500 skalniček a 4 000 taxonů dřevin.

Plochy kopec s doširoka rozevřeným amfiteátre zvedající se nad nákupním centrem Královo Pole, táhnoucí se podél Progresovy ulice až k arboretu Mendelovy univerzity porostlý náletem a bez pořádných cest, se může stát jedním z nejoblíbenějších míst k odpočinku obyvatel z okolních čtvrtí.

1 fotbalový stadion

Hřiště s tribunami bylo po čtyřech letech dokončeno v roce 1953. V 70. letech se dostavbou další tribuny rozšířila kapacita na 50 000 diváků a stadion Za Lužánkami se stal největším v tehdejším Československu. Roku 1978 se fotbalové družstvo brněnské Zbrojovky dočkalo svého největšího úspěchu - získalo zde mistrovský titul pod vedením Josefa Masopusta. Porevoluční 90. léta s sebou přinesla kromě změny vlastníka a přejmenování klubu na FC Boby Brno i počátek chátrání stadionu. Nový majitel po investicích do – dnes rovněž značně upadajícího – Boby centra neměl již dostatek prostředků na údržbu objektu, který přestal vyhovovat požadavkům na moderní fotbalový stadion, a 30. září 2001 byl na stadionu odehrán poslední zápas.

Domácí zápasy Zbrojovky se přesunuly na stadion na Srbské a na stadionu Za Lužánkami byla udržována jen plocha hřiště pro tréninkové účely. V roce 2004 odkoupilo město Brno zchátralý stadion zpět za 17,5 milionu korun, později si špatný technický stav osvětlovacích sloupů vynutil jejich odstranění, což byl další signál, že se se stadionem do budoucna příliš nepočítá. Zatímco se představitelé města nemohou dohodnout nad osudem stadionu, začínají jej bez ptaní osidlovat invazní druhy dřevin a bylin, které svými kořeny zvětšují původně drobné spáry a pukliny v betonovém hledišti, a pomalu budují dílo zkázy. Fotbalový stadion, místo kdysi plné křiku a lidí, teď v tichu a prázdnotě prohrává vlastní zápas.

2 plavecký stadion

Jako součást sportovního areálu za Lužánkami byla již v roce 1952 uvažována letní i zimní plovárna. Investiční záměr počítal kromě vybudování krytého bazénu o rozměrech 50x20m s tribunou pro 4000 diváků a gymnastické tělocvičny i s vybudováním letního koupaliště se dvěma sportovními bazény a venkovní tribunou. Projektovou dokumentaci vypracoval v průběhu roku 1966 brněnský Stavoprojekt na základě výsledků interní soutěže, kde ze sedmi posuzovaných návrhů vyšel jako vítěz architekt Otakar Oplatek. Zemní práce na staveništi začaly ještě v létě roku 1967. Přiznané konstrukční prvky navrženého plaveckého stadionu se v podobě výrazných gest propsaly na vnější fasádu objektu a staly se nositelem jeho architektonického výrazu. Jasně čitelná je tak šikmá na divácké tribuny kryté haly či křivka válcového vyduť příhradové

konstrukce střechy, jejímž autorem je stejně jako u zimního stadionu Ferdinand Lederer. V novém politickém režimu po roce 1989 byl plavecký stadion stejně jako další sportoviště za Lužánkami privatizován, ovšem soukromá firma nebyla schopná náročný provoz bazénu udržet déle než jedno desetiletí, a v roce 2004 jej odkoupilo zpět město Brno. I za cenu značné investice si město v případě jediné brněnské „padesátky“ uvědomilo prioritu jeho zachování. V letech 2010–2013 prošel areál rozsáhlou rekonstrukcí, v rámci které bylo vyměněno zasklení fasád i oken, byly zrenovovány šatny a sociální zázemí, a dokonce byly provedeny i nezbytné úpravy střechy.

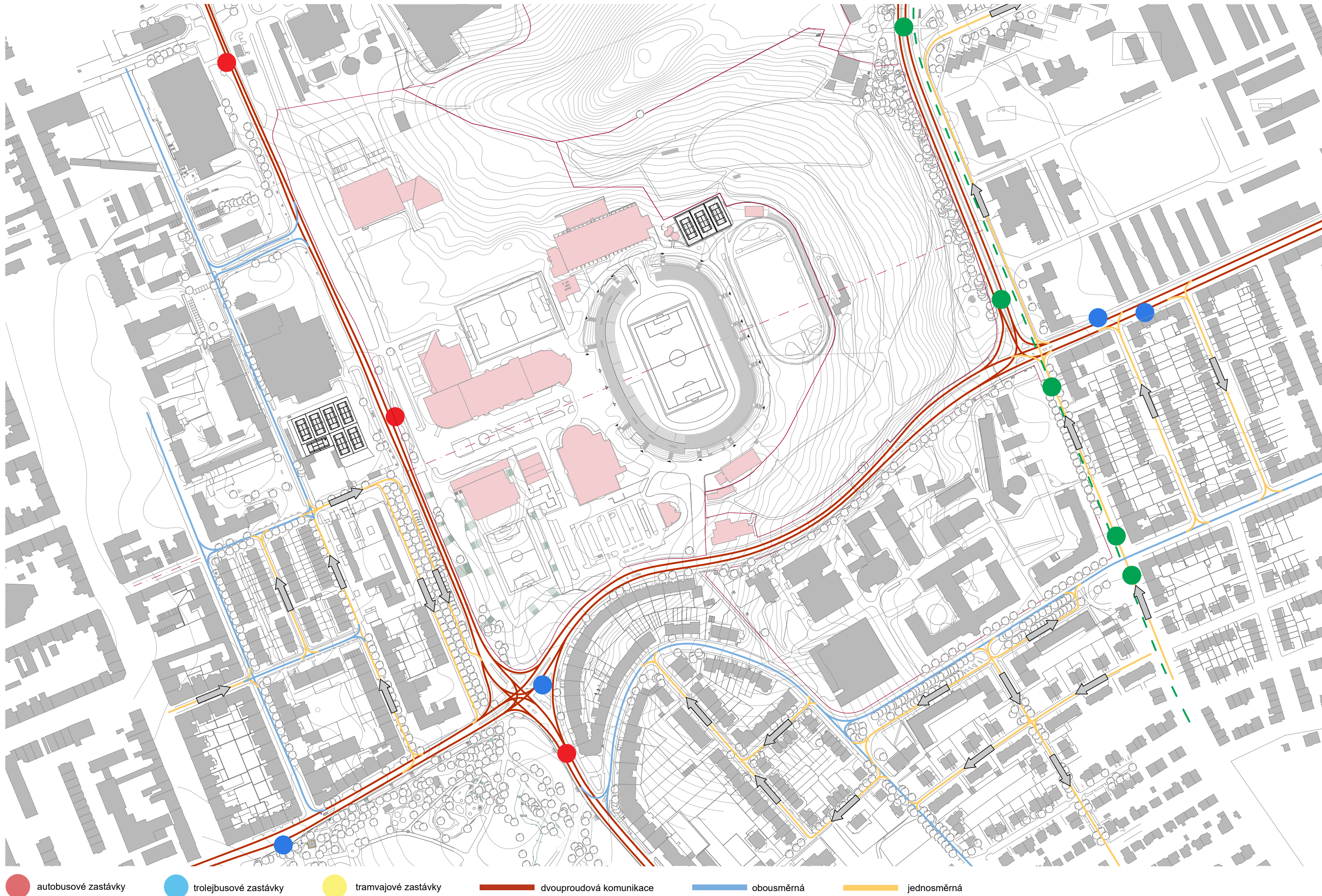
3 zimní stadion
(demolice 2008)

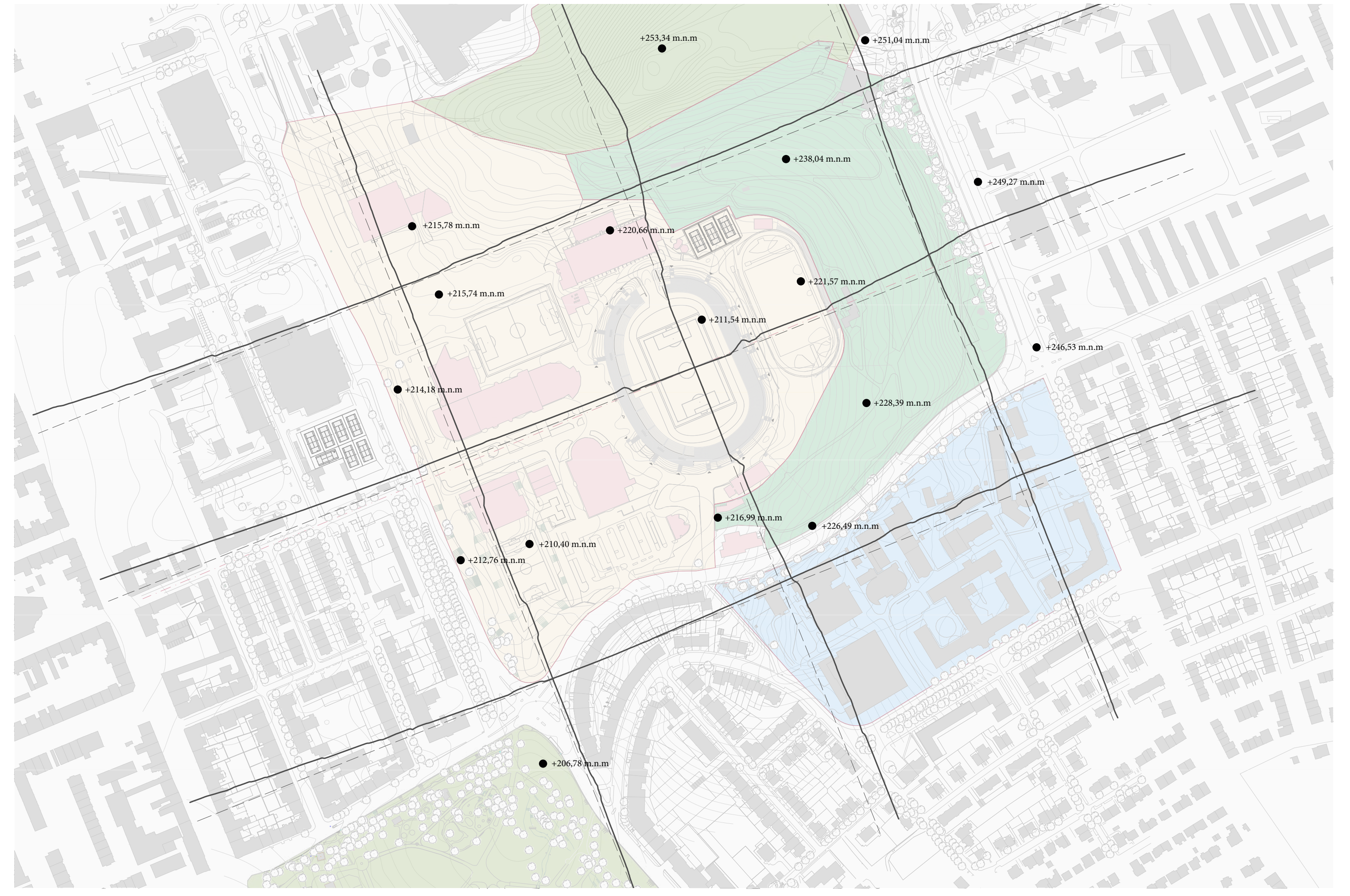
Výstavba zimního stadionu měla začít už na konci třicátých let 20. století, avšak výstavbě zabránila druhá světová válka. Stadion se tak začal stavět až v roce 1946 a slavnostně byl otevřen až rok poté. Jako druhý v republice disponoval umělou ledovou plochou. Nejslavnější éra stadionu nastala v 50. a 60. letech. Po otevření víceúčelové haly Rondo v roce 1982 se hokejisté tehdejšího Zetoru na několik sezon přestěhovali. Rondo bylo až do otevření ostravské haly ve Vítkovicích považováno za nejmodernější halu u nás, a tak se pomalu začalo na „starý zimák“ zapomínat. Vrcholový hokej se ale za Lužánky vrátil v sezóně 88/89 a hned znamenal pro Kometu v další sezóně návrat mezi elitu.

Osud zalužáneckého zimního stadionu byl zpečetěn po pádu komunismu v roce 1989, kdy přešel do vlastnictví soukromých organizací. Vystřídalo se několik majitelů, kteří to ne vždy mysleli dobře. Komete zde nedobrovolně končí svoje účinkování v sezóně 1997/98. Hala byla následně využívání ještě jeden rok, a poté se zimní stadion stal útočištěm pro bezdomovce a vandaly; několikrát v něm dokonce vzplanul i požár. V roce 2005 posloužil pro výcvik psů ze záchranných kynologických brigád, kterým stav stadionu dokonale vyhovoval - tehdy byl totiž za největší zastřešenou ruinu u nás. V roce 2008 došlo k její demolici.

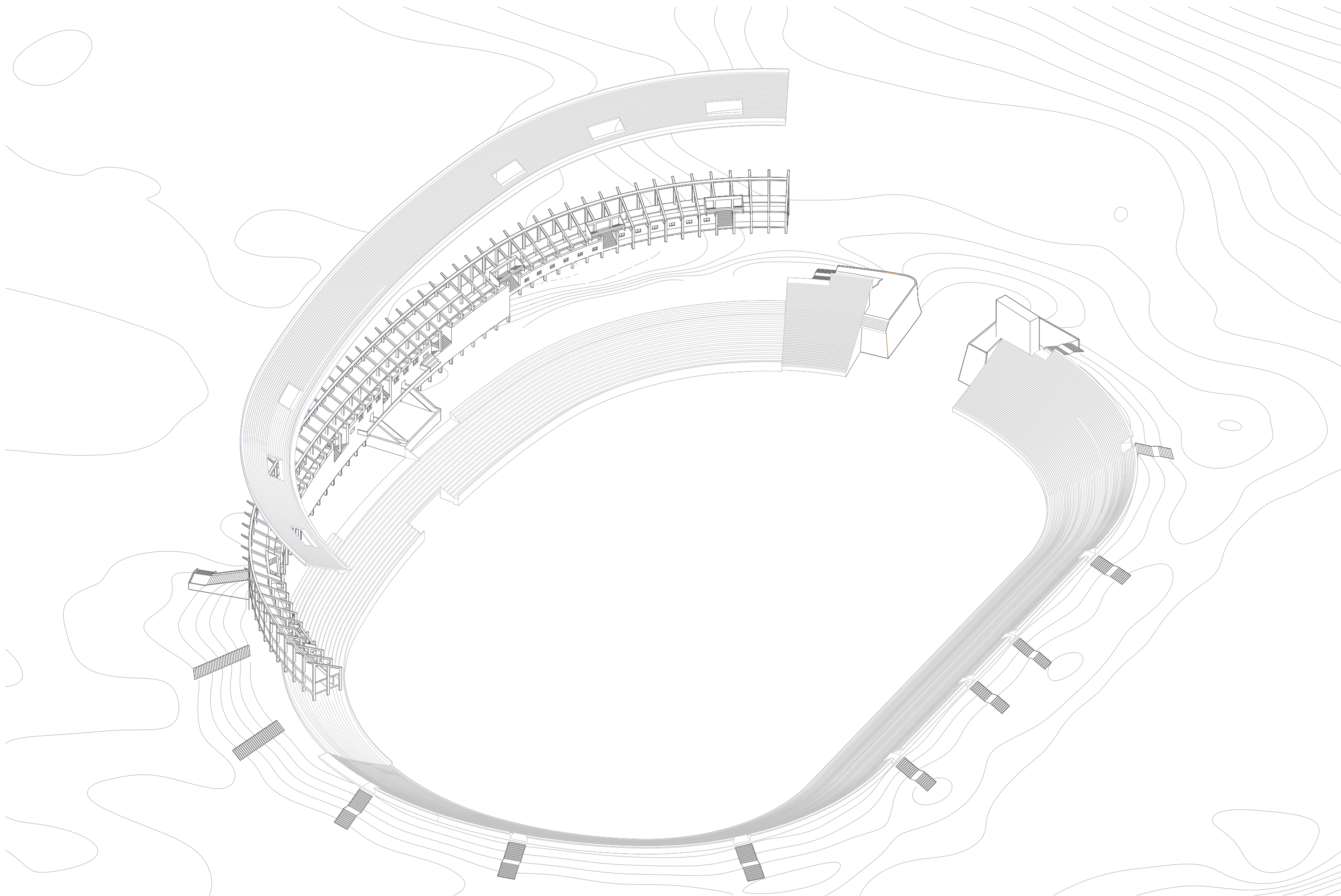

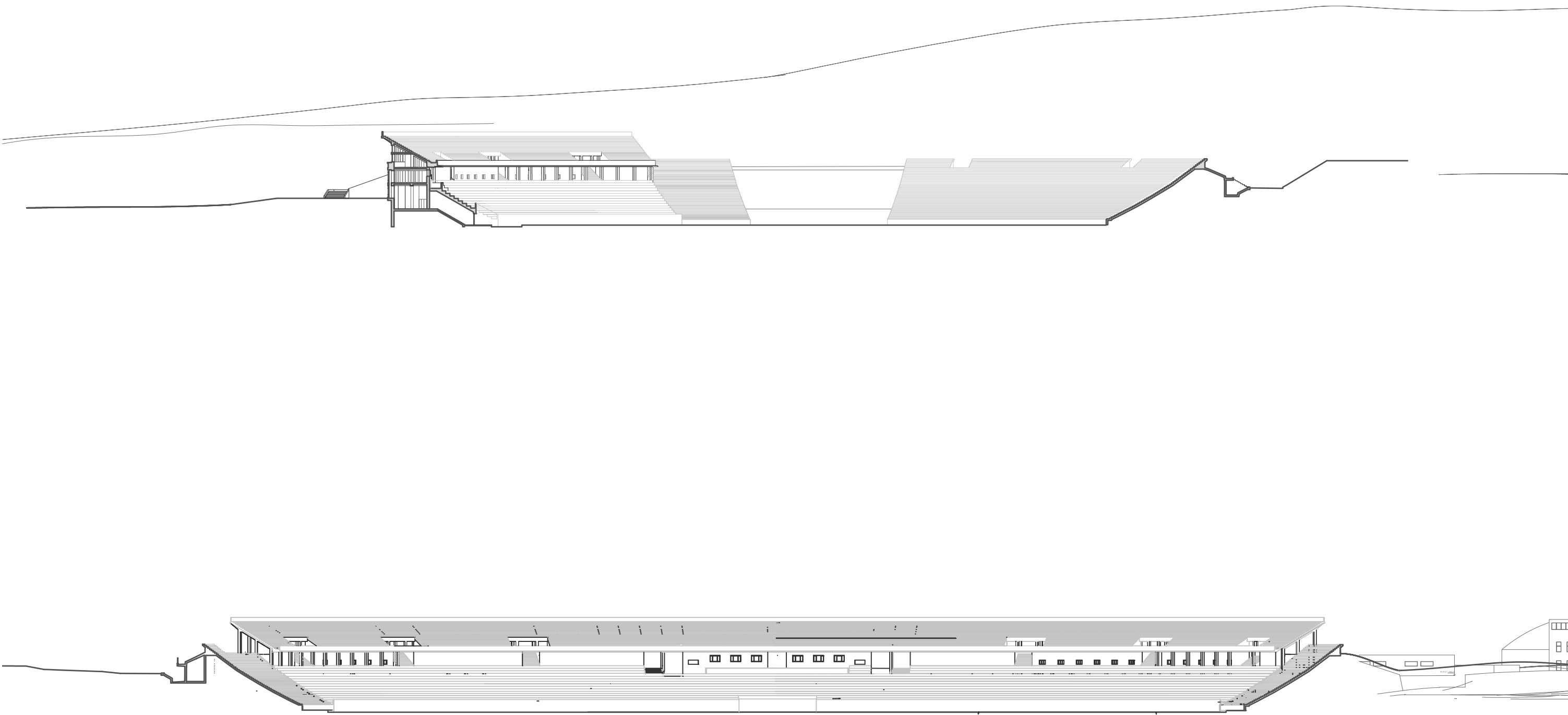
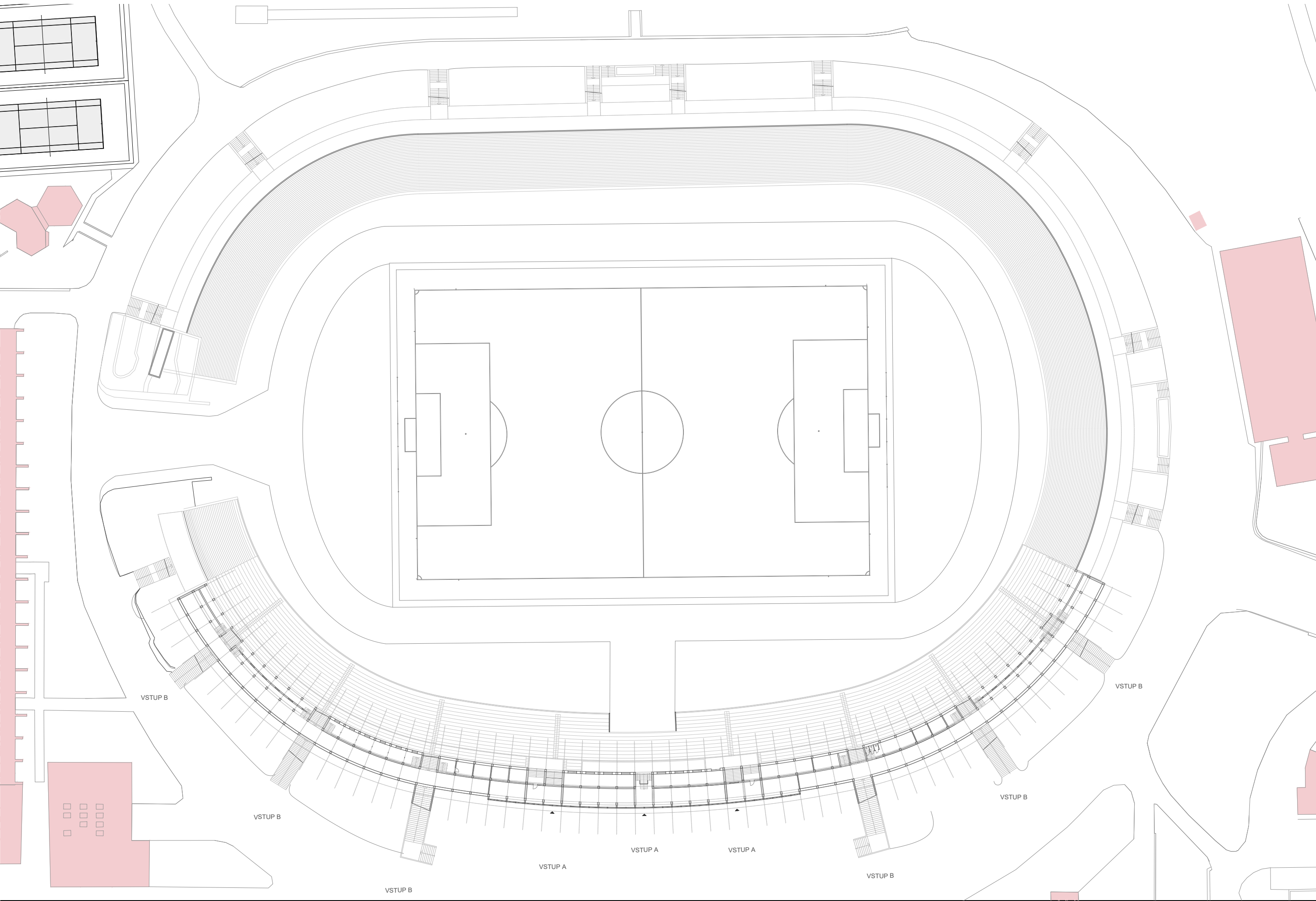
● autobusové zastávky ● trolejbusové zastávky ● tramvajové zastávky — dvoupruhová komunikace — obousměrná — jednosměrná

Návrh reaguje na současnou problematiku vody, která je nosným tématem v práci a komponuje i silnou strukturu funkcionalistického fotbalového stadionu. Pojetí území vychází z historické axonometrie, která ukazuje původní záměr propojení arboreta a Lužánek zelenou linkou. Možnost pracovat s vodou v tom nejširším rozsahu se zde nabízí jednak z hlediska morfologie terénu a fotbalového stadionu, který má hrací plochu v nejnižší úrovni okolního terénu, ale i protože tímto územím historicky vždy protékala říčka Ponávka, která byla v roce 1963 zatrubněna a v roce 1995 odvedena pod Lesnou pryč z tohoto území. Dnes již víme, že odvádět srážkovou vodu společně s řekami co nejrychleji pryč z města, kvůli riziku z povodní, je chyba a obecně se snažíme je zpět odtrhnout a takzvaně zrenaturalizovat. Díky tomu zadržíme více vláhy v přírodě a je podpořena biodiverzita, která je nesmírně důležitá pro fungování celého ekosystému.

Území je obklopeno městským parkem Lužánky, výzkumným arborem s botanicou zahradou a Planýrkou, která je v současné době tvořena náletovou zelení. Jsou tak zde tři charaktery parků v dotčených územích, které jsou doplněny a propojeny skrze řešené území, které se stává čtvrtým parkem s využitím vody. V širších kontextu se tak stává parkový komplex, který je díky biodiverzitě méně náchylný na klimatické výkyvy a je více odolný. Tímto se v dlouhodobém horizontu může stát odolným biocentrem v městě, které bude zlepšovat mikroklima, zadržovat a distribuovat vláhu v suchším období do okolních parků.

Ponávce, která je zavedena zpět do tohoto nivního území je ponechán dostatečný prostor pro dynamickou tvorbu krajiny a možnost zaplavení vymezeného nivního území. Průtok Ponávky je regulován u rozvaděče u šachty C1, tak, aby nedošlo k zaplavení zbytku nivní části Brna kolem ulice Sportovní a parku Lužánky. Stejně tak je regulován průtok u přepadu do stadionu, kterým je možné regulovat zaplavení území. Ponávka je svedena skrze nivní území do Stadionu, který slouží mimo jiné jako průtočná retenční nádrž. Voda se posléze dostane skrz přepad ze stadionu do potrubí ústící v parku Lužánky v původním korytu, kudy teče dále do Svitavy. ČR je zavázána vybudovat oddělené síť pro kanalizaci, dešťovou vodu atp., v rámci těchto stavebních úprav je znovu využita původní šachta po své celé délce. Voda z retenční nádrže je využívána pro zavlažování okolní zeleně arboreta, parku Lužánky a Planýrky.

Vodu mimojiné zadržuje i zeleň, především vzrostlé stromy, které v létě dělají klimatizaci a stín městům. Proto jsou v návrhu vytipované oblasti vhodné pro vysazení ovocných stromů jako jsou hrušně, třešně, vyšně, jabloně, švestky aj. Tyto stromy jsou využívány Mendelovou Univerzitou za účelem možnosti vyšlechtit nové a odolnější druhy, které vydrží v teplejších klimatických podmínkách. zároveň pomáhají držet vláhu v půdě a zabraňují erozi především u Planýrky. V nivních oblastech kolem navrhovaného koryta jsou vysázeny skupiny stromů, kterým nevadí zaplavení. Jsou to převážně Olše, jasan, dub, vrba.

Celkové území návrhu je rozděleno do tří zón - nivní, odpočinková a sadová.

Každá zóna má svůj charakter, který vyplývá z přirozené povahy prostředí.

Uprostřed je stadion, jako jako vztažný bod v území.

Vstupy do území jsou vzhledem k napojení na okolní infrastrukturu zachovány. Jsou ale přidány nové vstupní body které umožňují prostoupit územím rychle a napojit se na okolní pěší cesty. Jednotlivé vstupní body jsou navzájem propojeny a vytváří tak síť stezek, která umožňuje se územím rychle pohybovat, i když je právě zaplaveno Ponávkou. Většina cest je tvořena lávkami, které jsou nad terénem do 45 cm, výjma nad korytem Ponávky. Je tak možnost kdykoliv z cesty slézt na trávu, případně sedět na kraji. V rámci sítě cest jsou vytipovány místa, která nabízejí lepší kontakt s přírodou - sezení u vody, které se může zaplavit, kruhové okruhy okolo skupiny stromů atp. Boční osy jsou betonové s hlubokým základem proti průsaku. Tvoří hráz proti zaplavení okolí. Součástí nové sítě cest je vytvořen most propojující Ponavu s městským parkem Lužánky. Toto řešení připouští i studie od ateliéru RAW, která prověřuje využití území.

V centru dění je stadion, ze kterého je ponechána nosná konstrukce a je rozdělen na dvě funkční části. Směrem k arboretu jsou tribuny zasypány a tvoří landscape, který respektuje původní formu. Z toho důvodů je pouze zatravněn a nabízí místo k odpočinku / hrám. Tento val je vyztužen nopovou sítí proti sesuvu a dále staticky zajištěn podle geotechnikem. Západní část stadionu, která byla dostavěna v 60. a 70. letech je městská. Stávající fasáda je odstraněna a je ponechán pouze nosný konstrukční systém, který je dominantou okolí. Touto částí osy vytvářejí prostupy a zpřístupňují tak stadion veřejnosti a stává se tak součástí parkových úprav. Na hrací ploše je již zmíněna plocha sloužící jako retenční průtoková nádrž. Stadion v městské části slouží jako občanská vybavenost se zázemím pro případné akce, které se mohou odehrávat především v letních obdobích. Jedná se především o letní kina, koncerty, divadla, které se odehrávají na křížení os uprostřed stadionu a pro diváky slouží stávající západní tribuny jako hlediště.

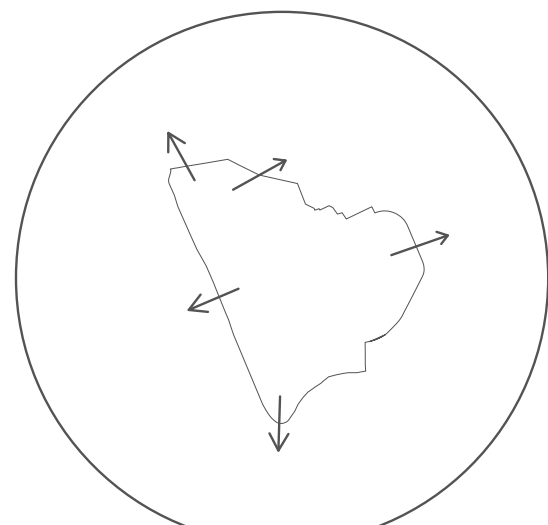
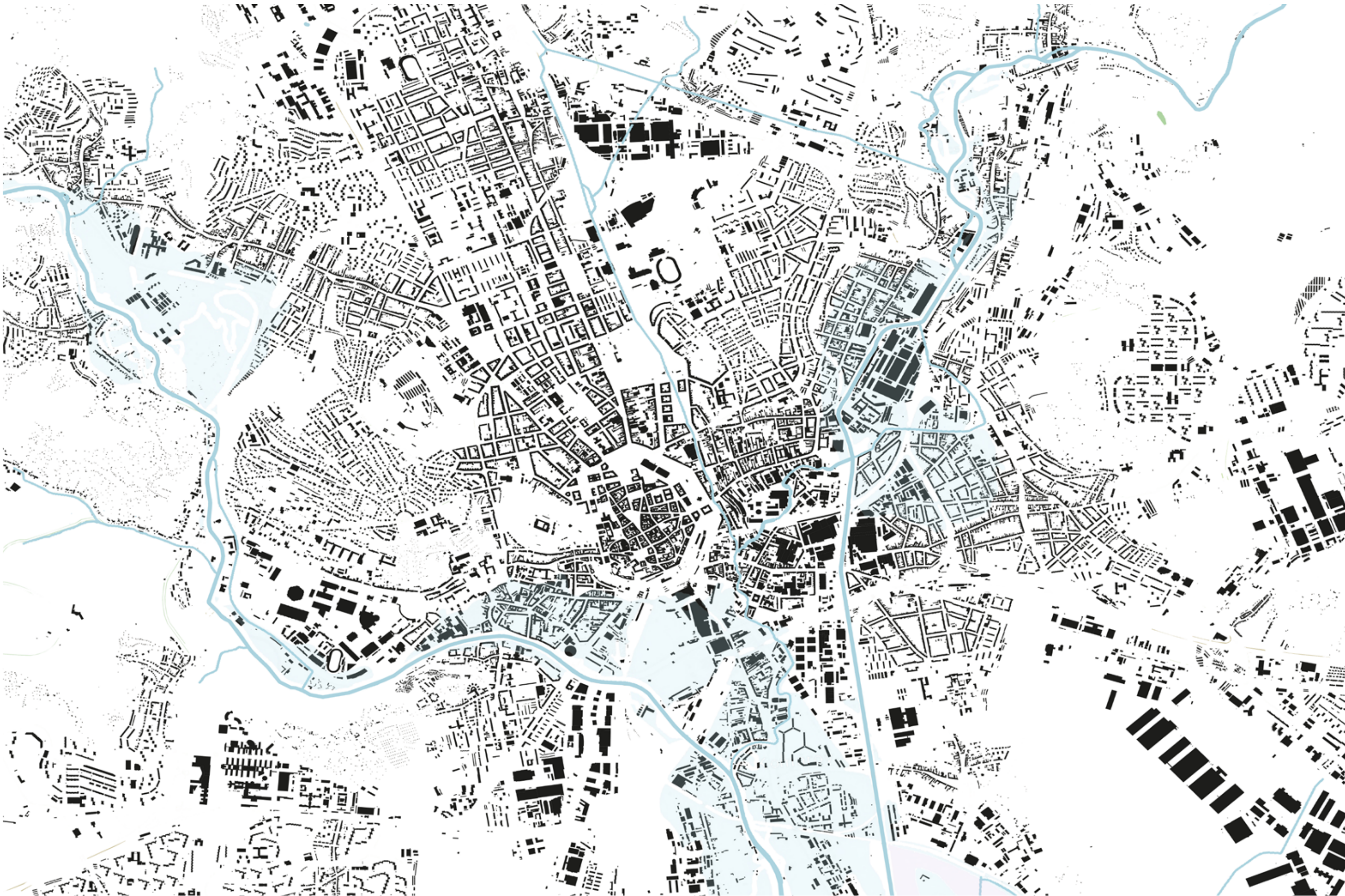
Prostor před měststkou částí stadionu je tvořen obytovou a nivní funkcí, kde je jen pár skupin stromů a prostor na volnočasové aktivity a neorganizovaný sport. Tvoří tak místo, kde se návštěvník snadno zorientuje a nechá vyniknout stadion jako dominantu v území. Přírodní část stadionu naopak přechází travnatým valem do ovocných stromů a dále pak do arboreta, případně na Planýrku.

V rámci zkompaktnění zeleně a vytvoření můstku propojující parkový komplex Ponávky, arboreta a Planýrky s Lužánkami je možné zastavět dotčené území za Planýrkou mezi nákupním centrem Královo Pole a třídou generála Píky. Zde by mohla vzniknout nová kvalitní rezidenční zástavba pro cca 15 000 obyvatel ve stylu Černá Pole se skvělou dostupností parku a i samotného centra města. Město by se tak zkompaktnělo a uzavřelo by se centrum směrem na sever před Královopolskou strojárnou a magistrálou. Toto místo by mohlo pomoci řešit problematiku dostupného bydlení v centru města a oddálit tak nutnost stavět obchvaty pro spádové oblasti kolem Brna. Tato možnost je ovšem za předpokladu, že se vyřeší problematické území Ponavy jinak, než výstavbou nového stadionu.

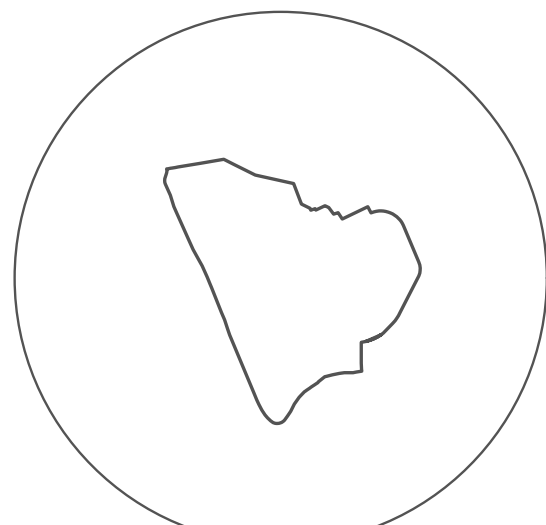
osy, zastavitelná plocha, bourané budovy, prostupnost, stadion, Ponávka - spád oblasti a průtok

návrhová část

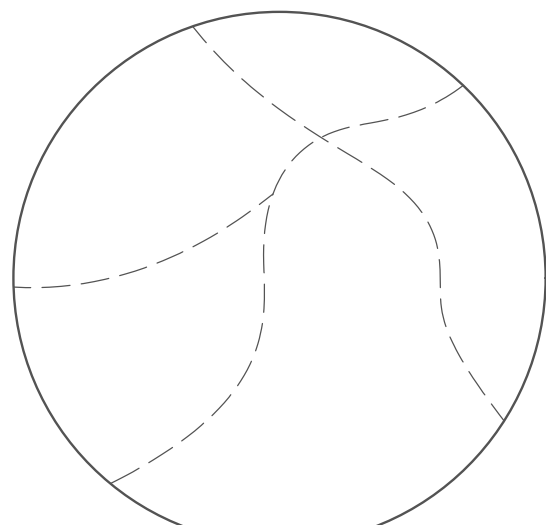

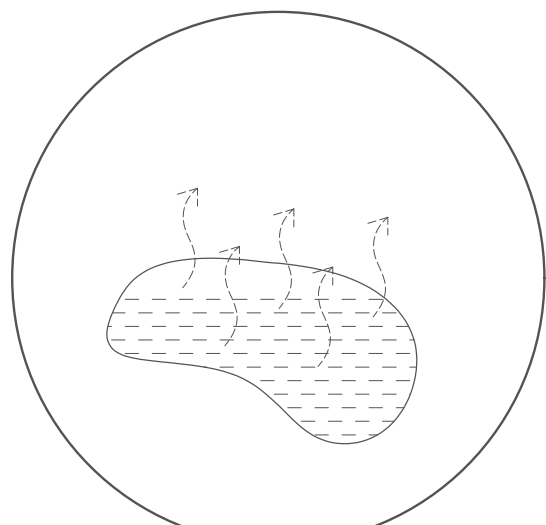
napojení na okolní zeleň

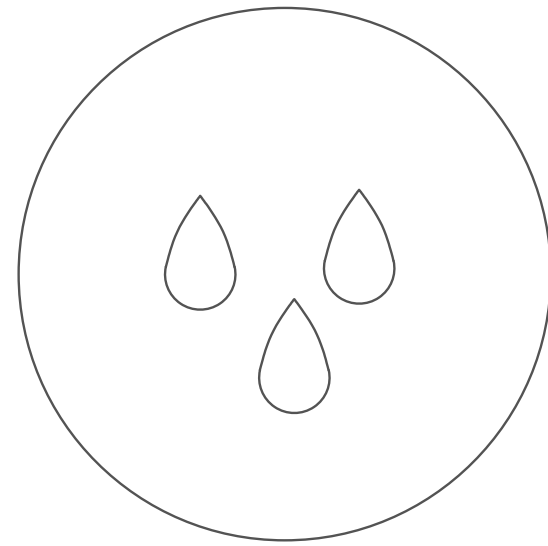
jasné hranice mezi parkem a městem

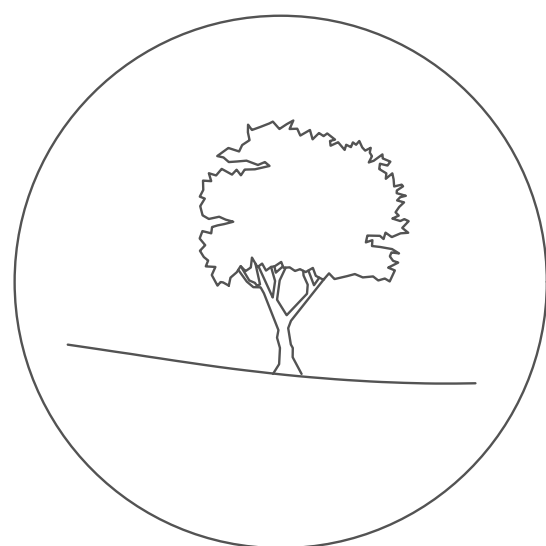
prostupnost územím

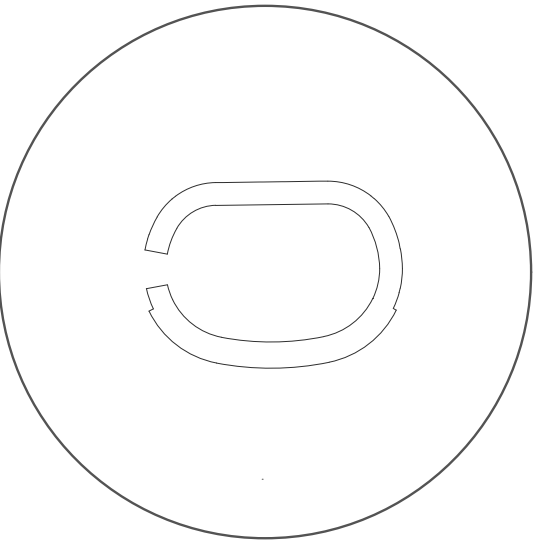
změna mikroklimatu ve městě

práce s vodou v městské krajině

zakládání nových ovocných sadů

využití a zpřístupnění chátrajícího stadionu

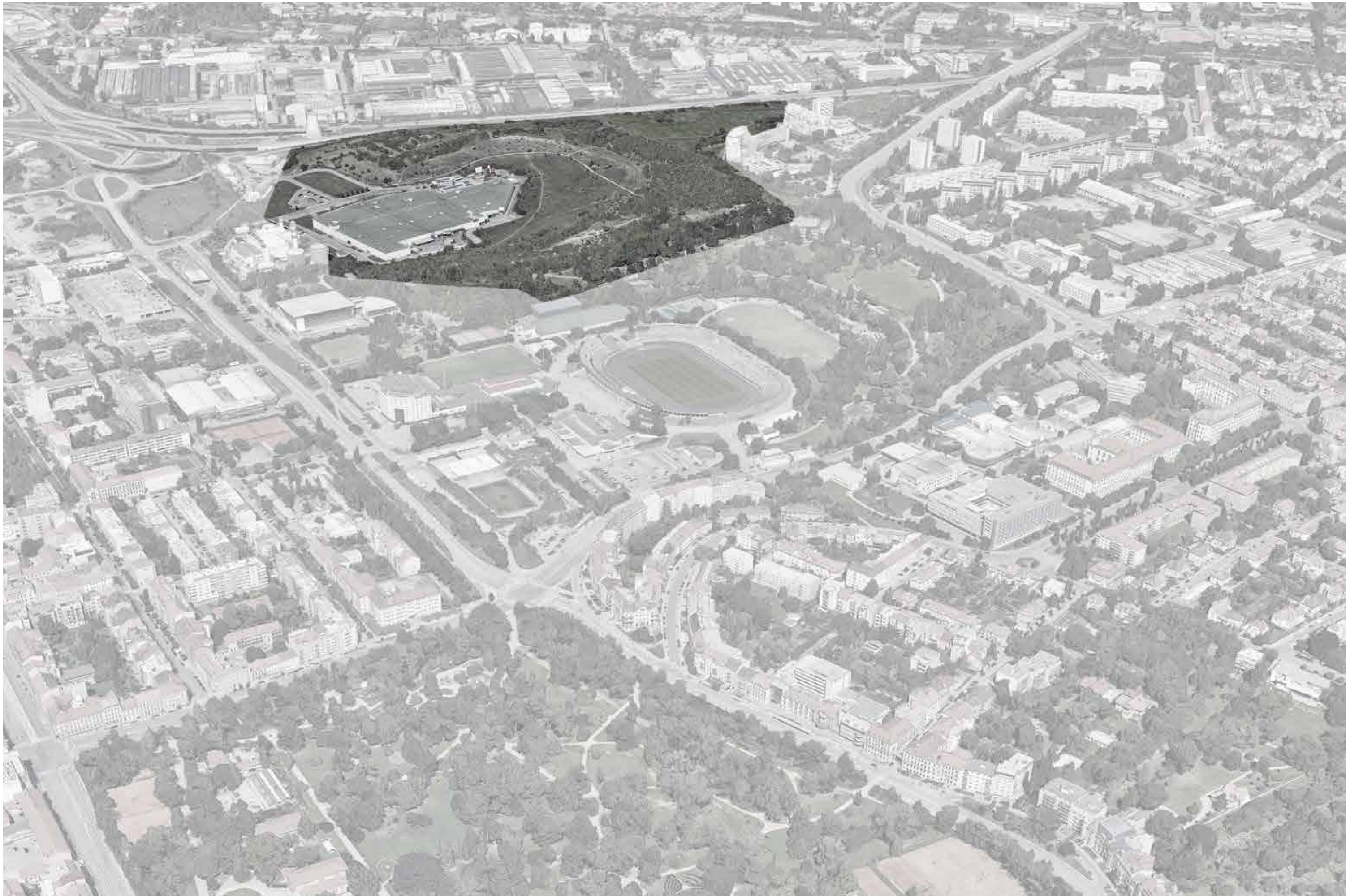

edukace o problematice spojené s vodou, šlechtěním nových odrůd

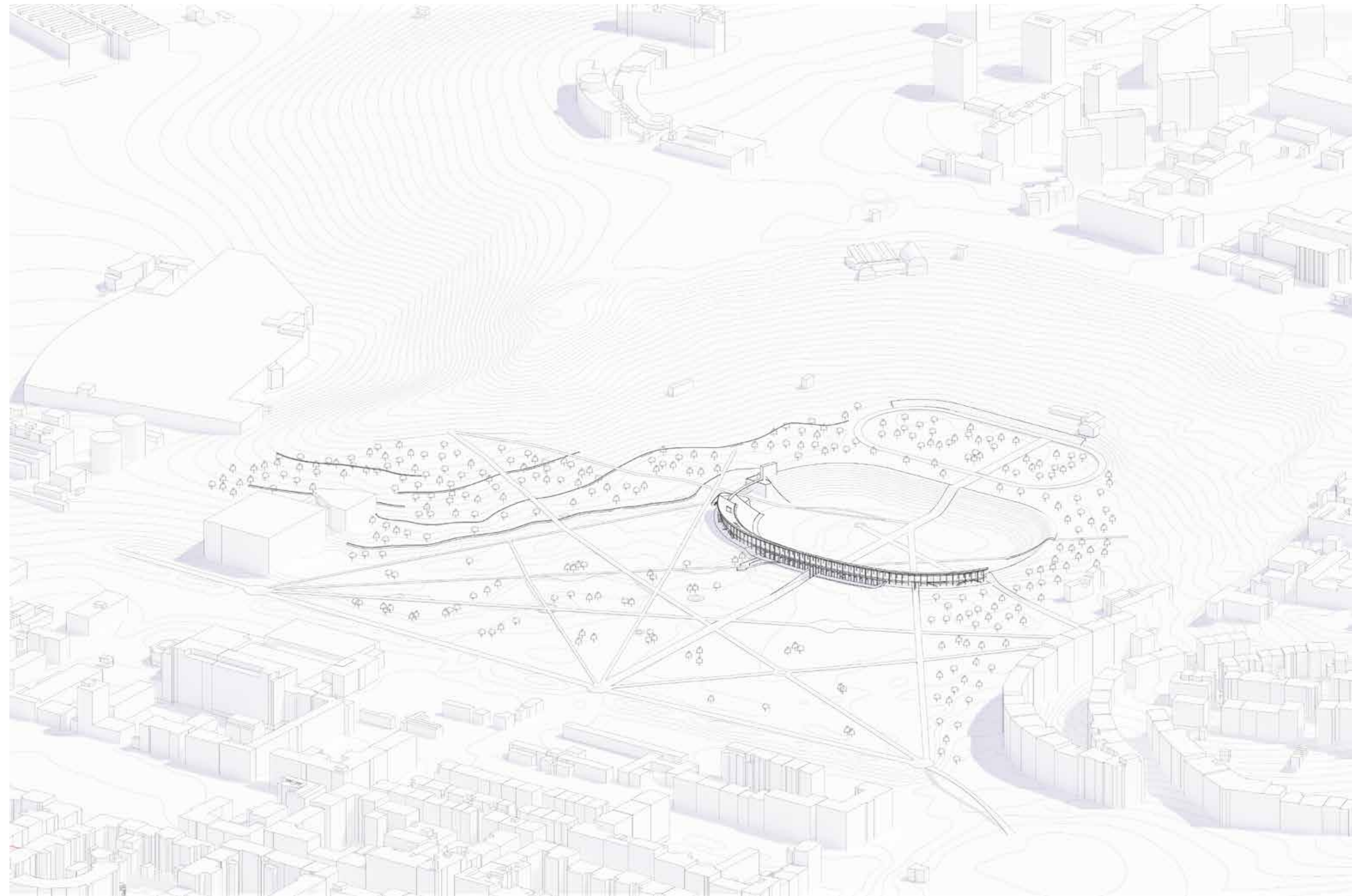

Schéma morfologie

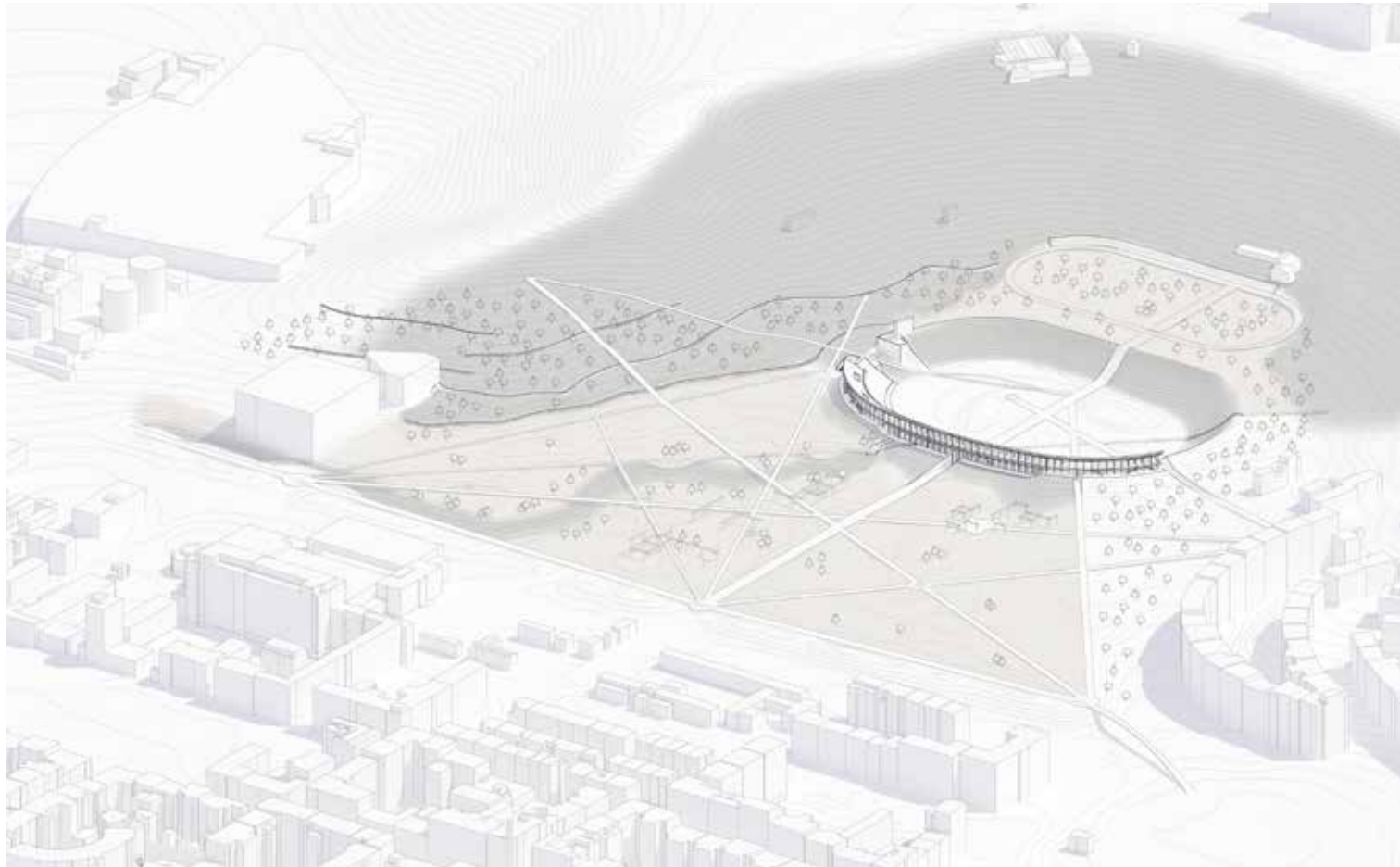

schéma rouzvodnění Ponávky

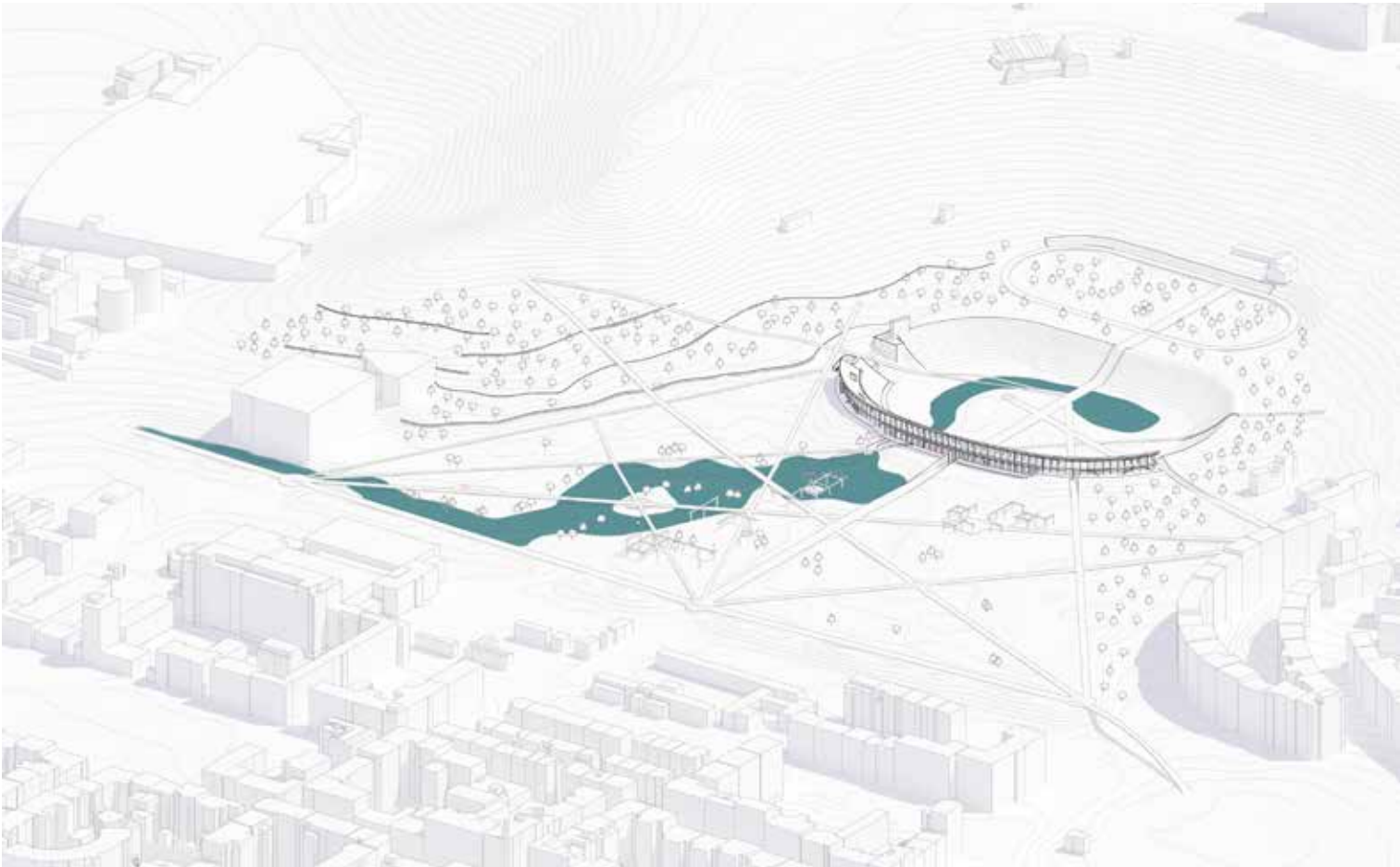

schéma nivní oblasti a Ponávky

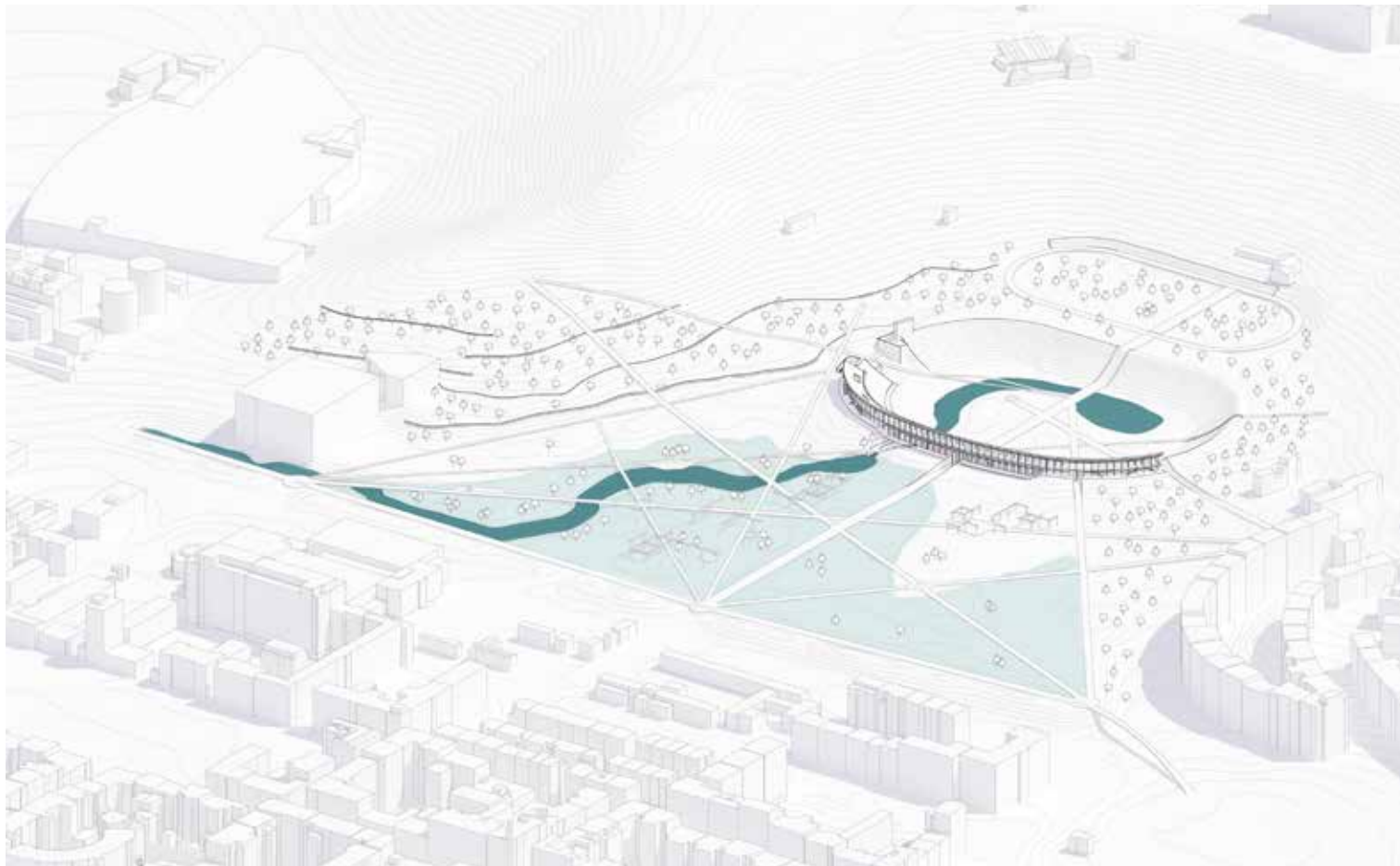

schéma rouzvodnění Ponávky

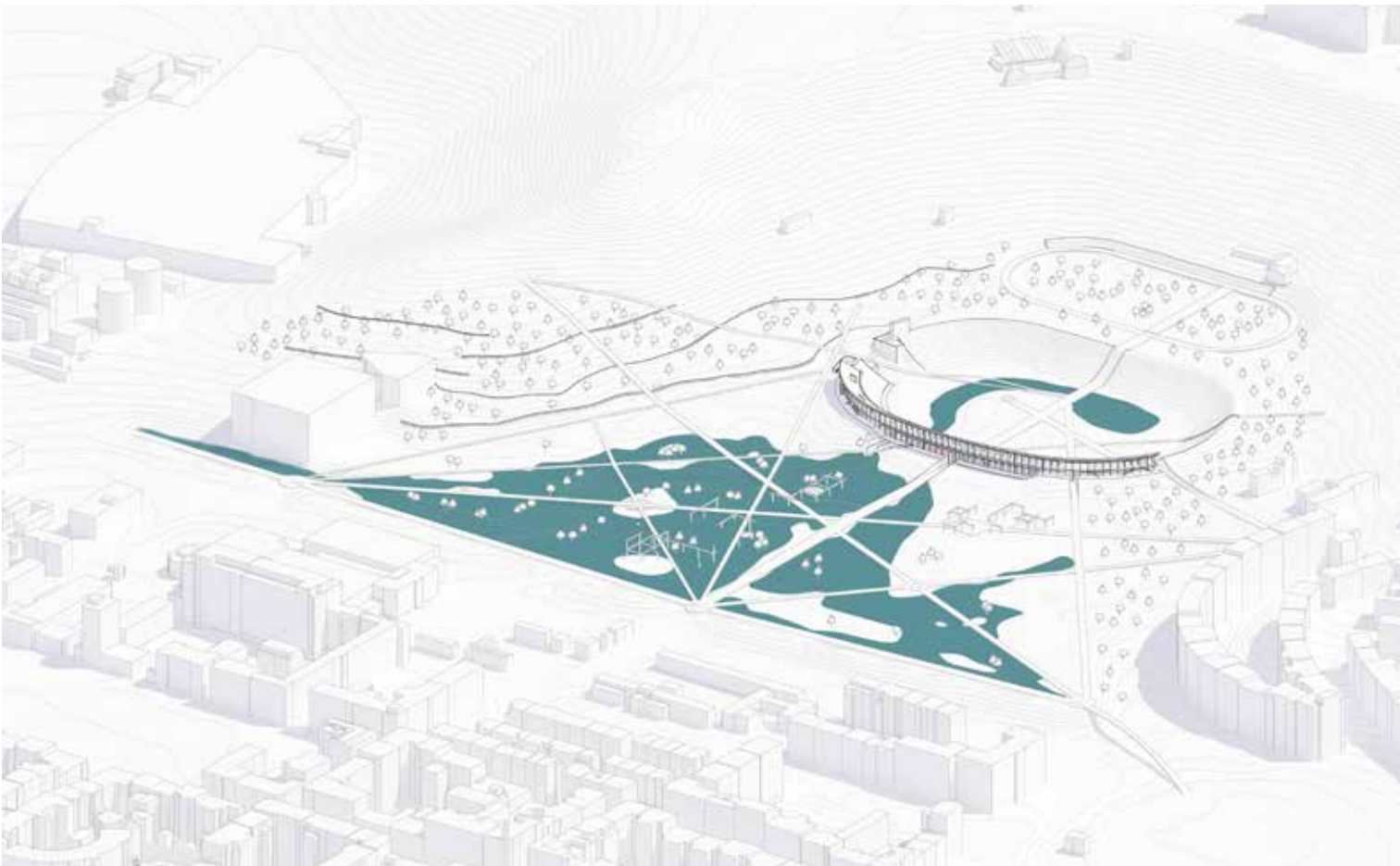
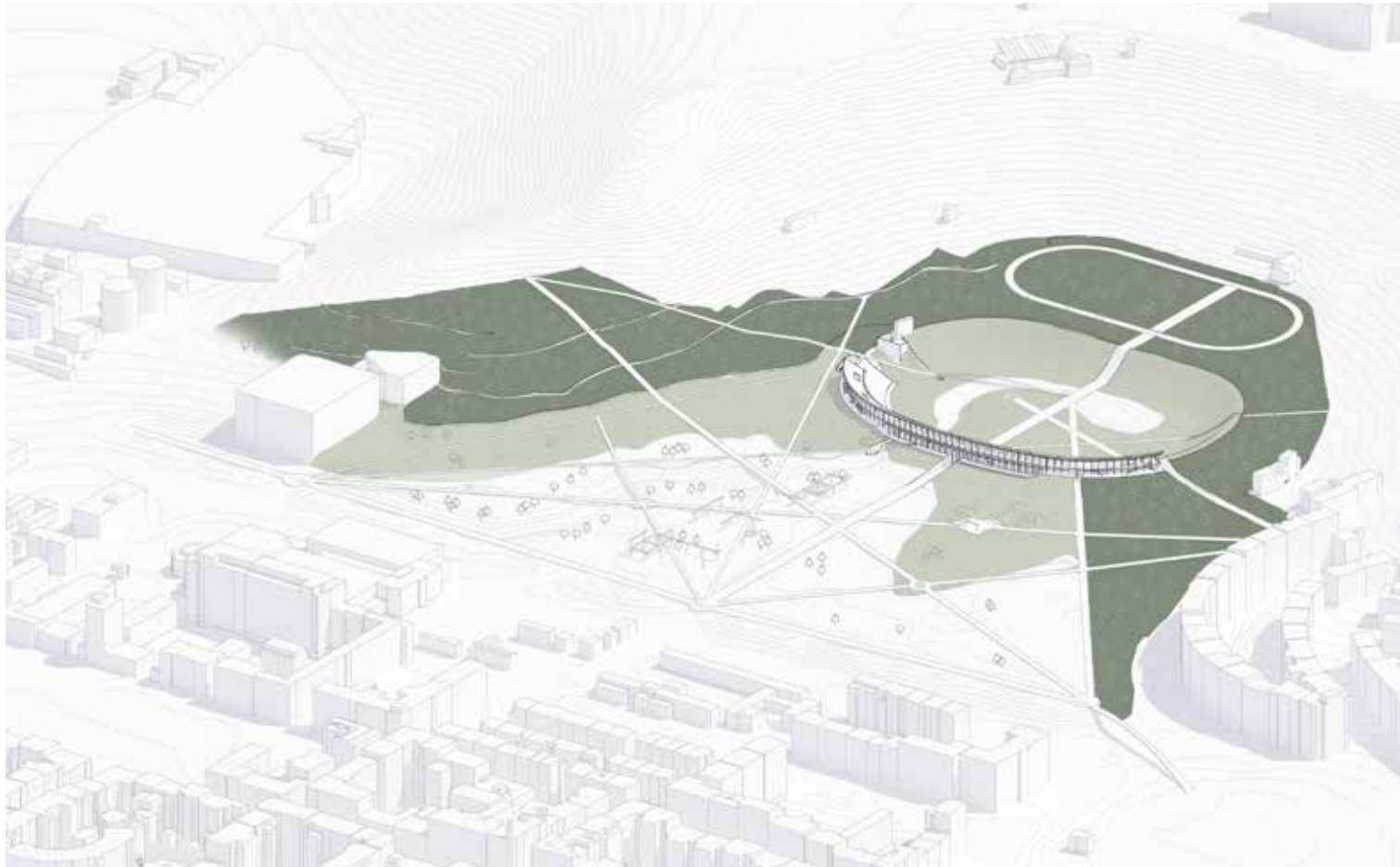
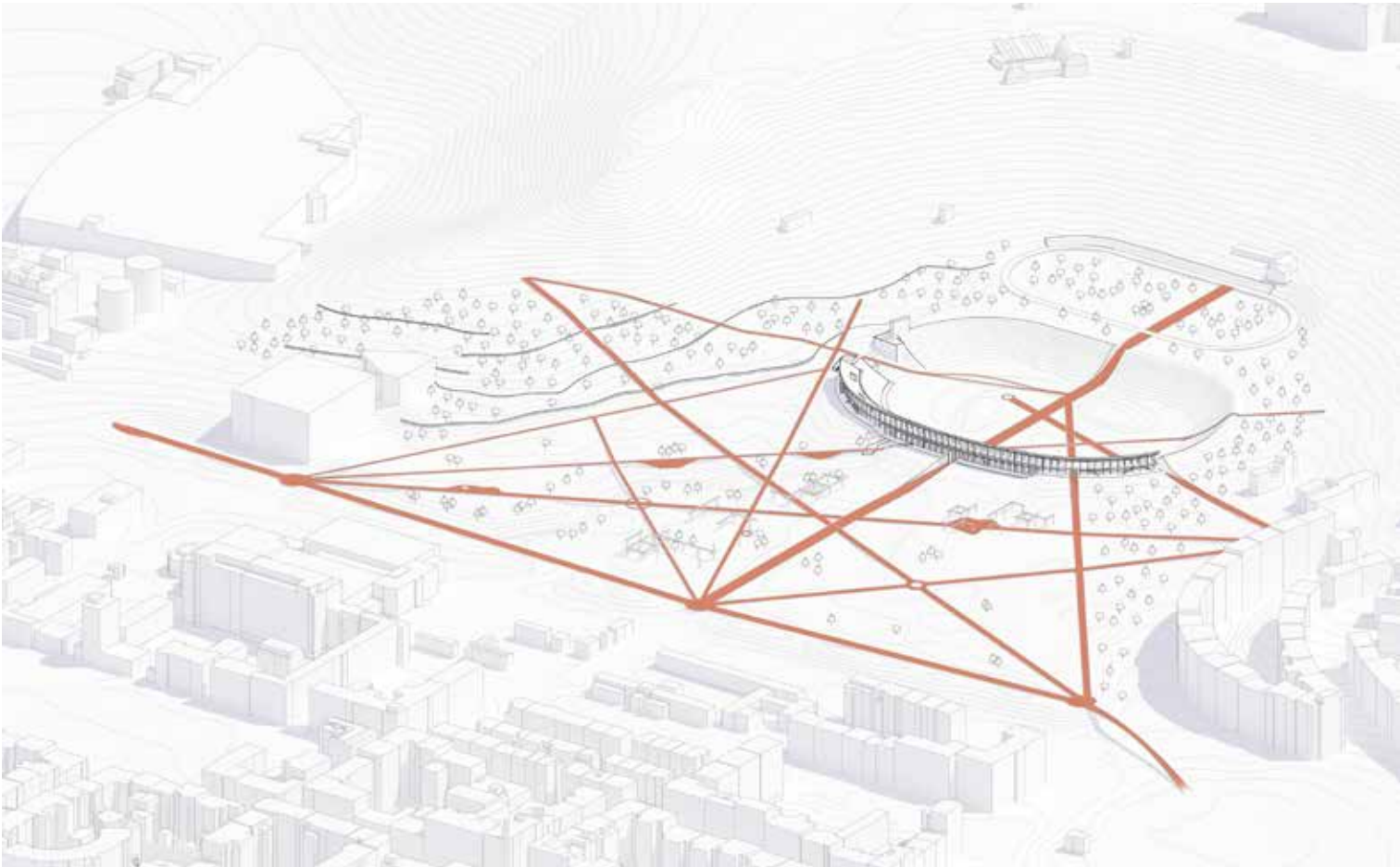

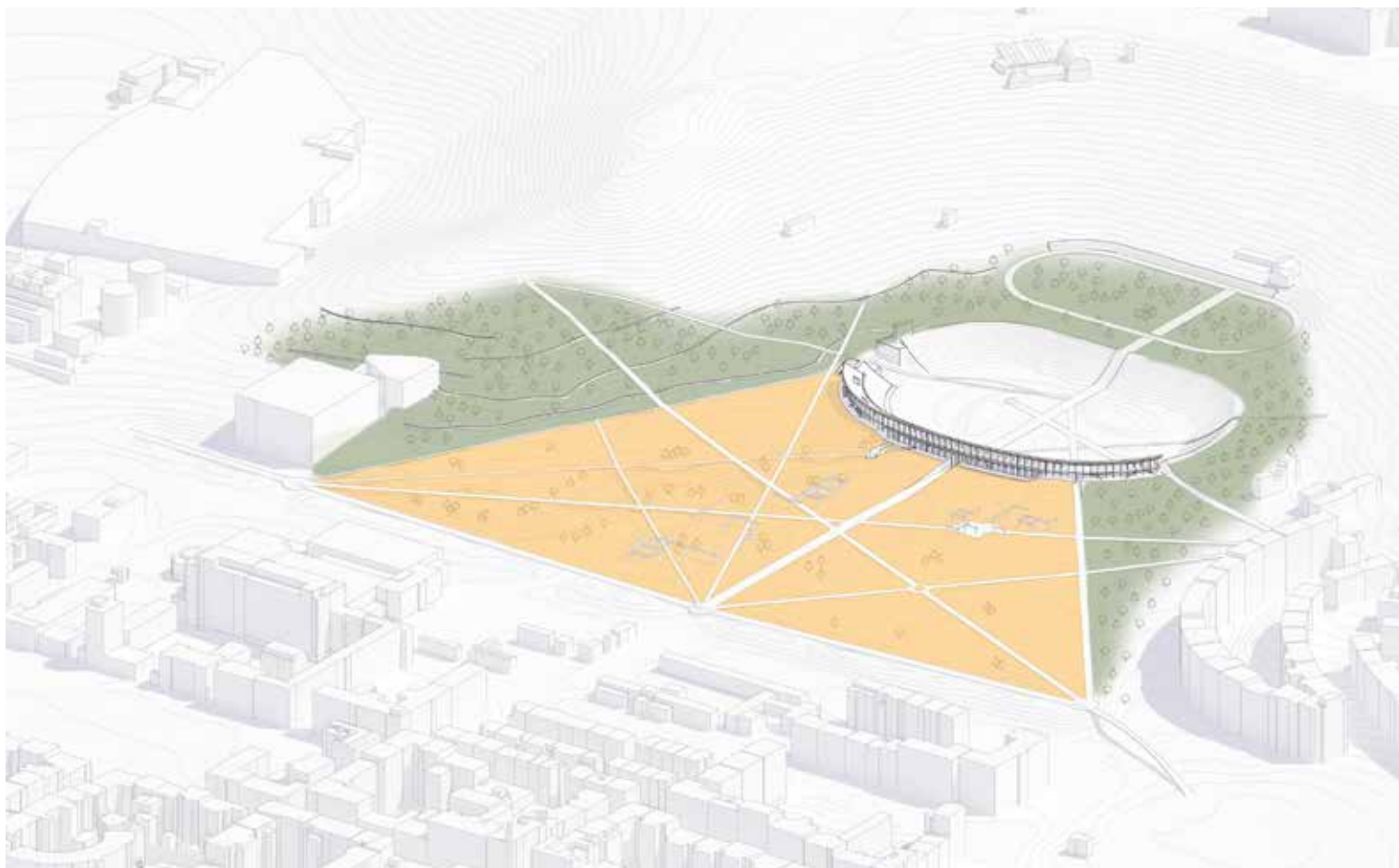
schéma zeleně

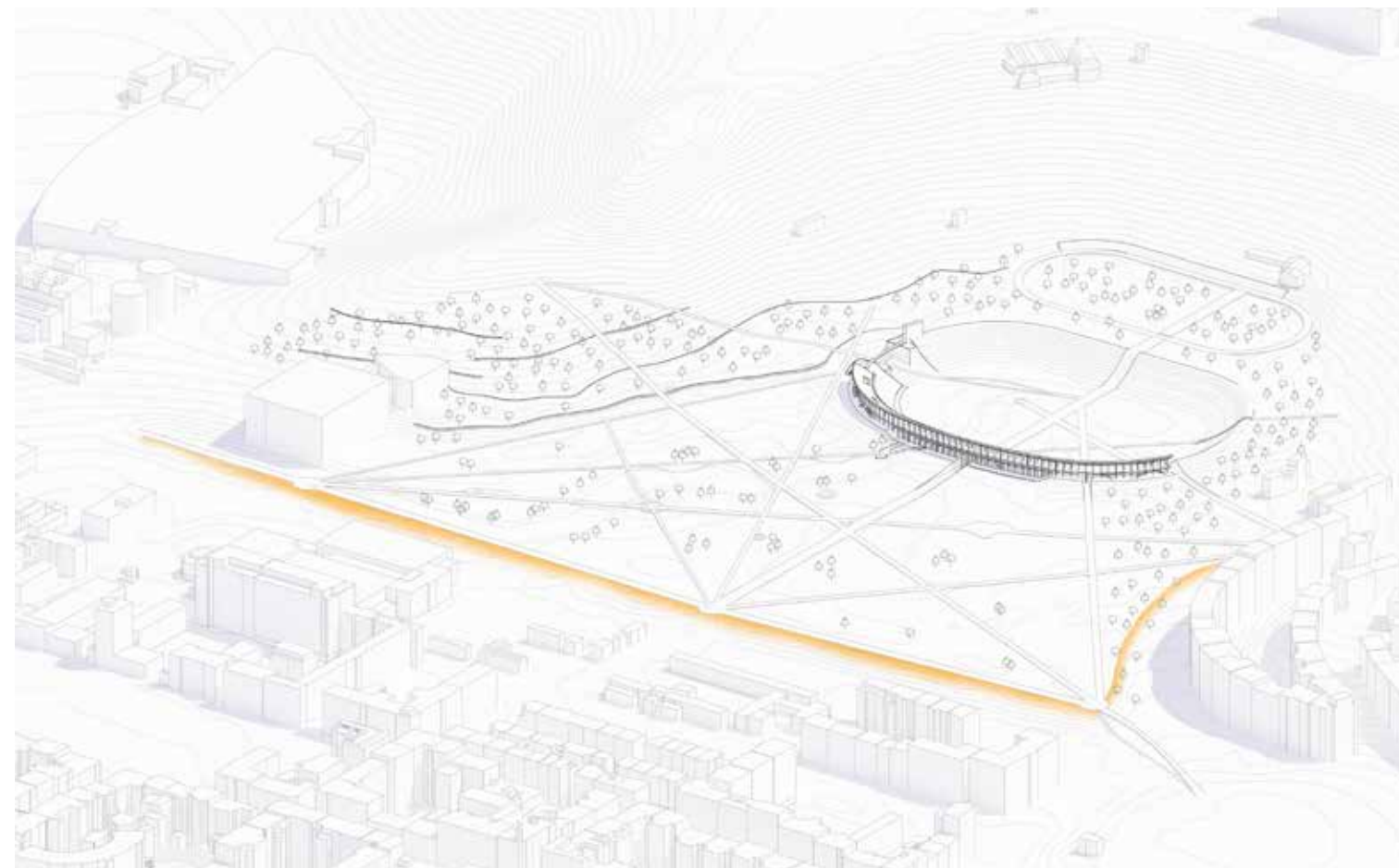
prostupnost území

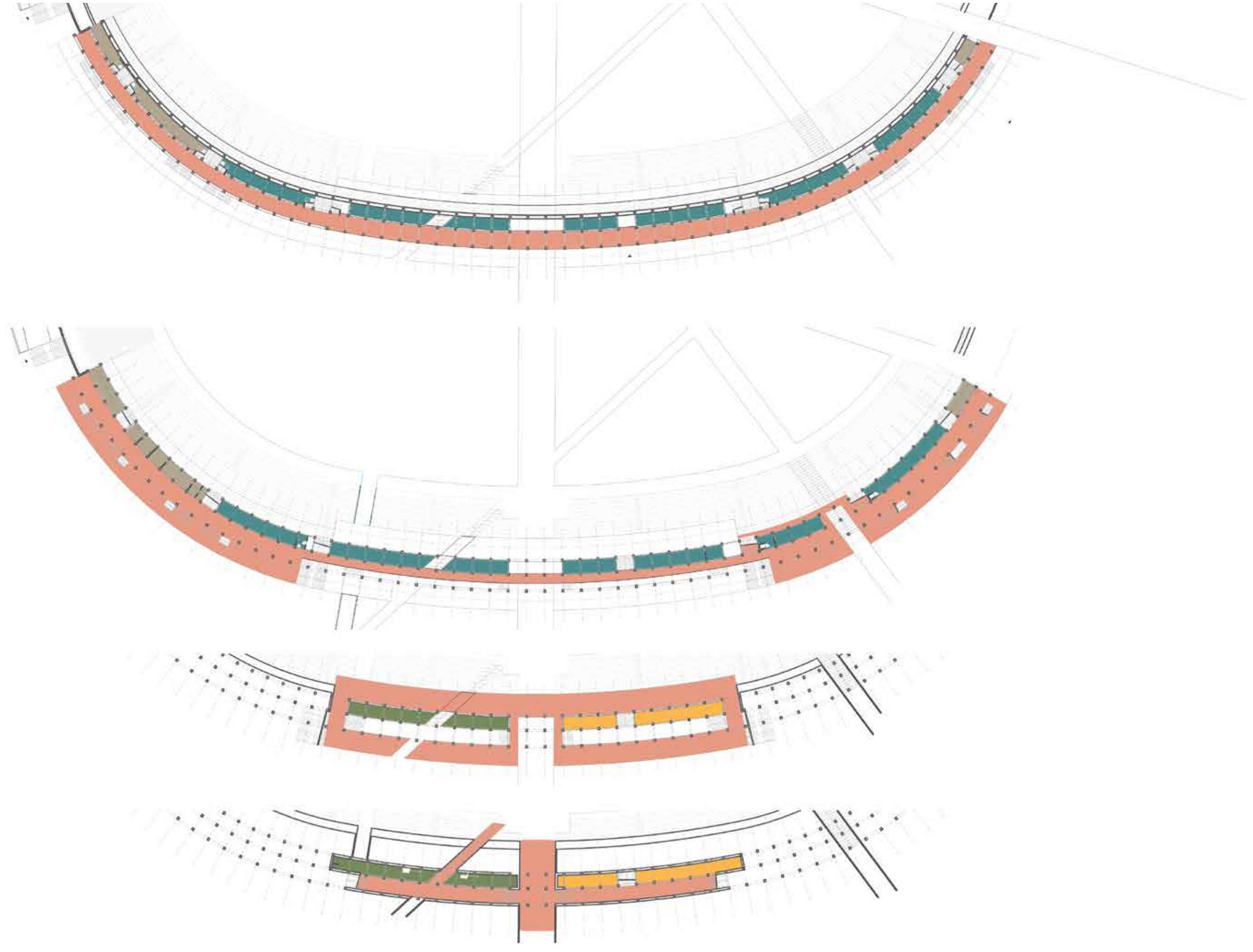
rozdělení městské a přírodní části

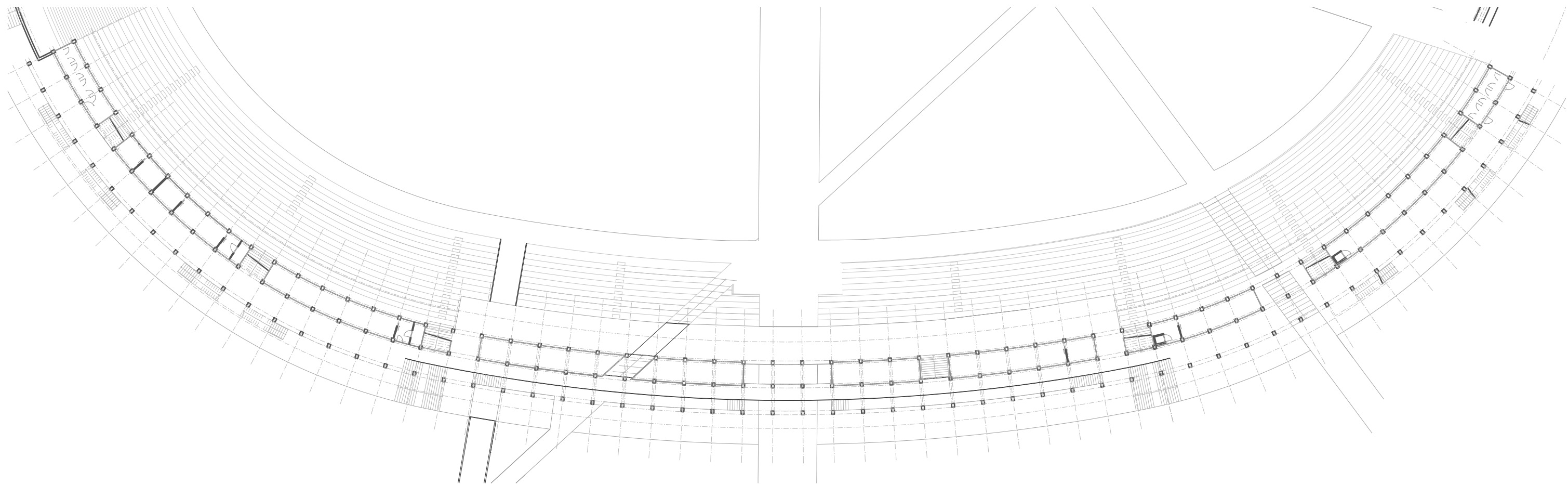
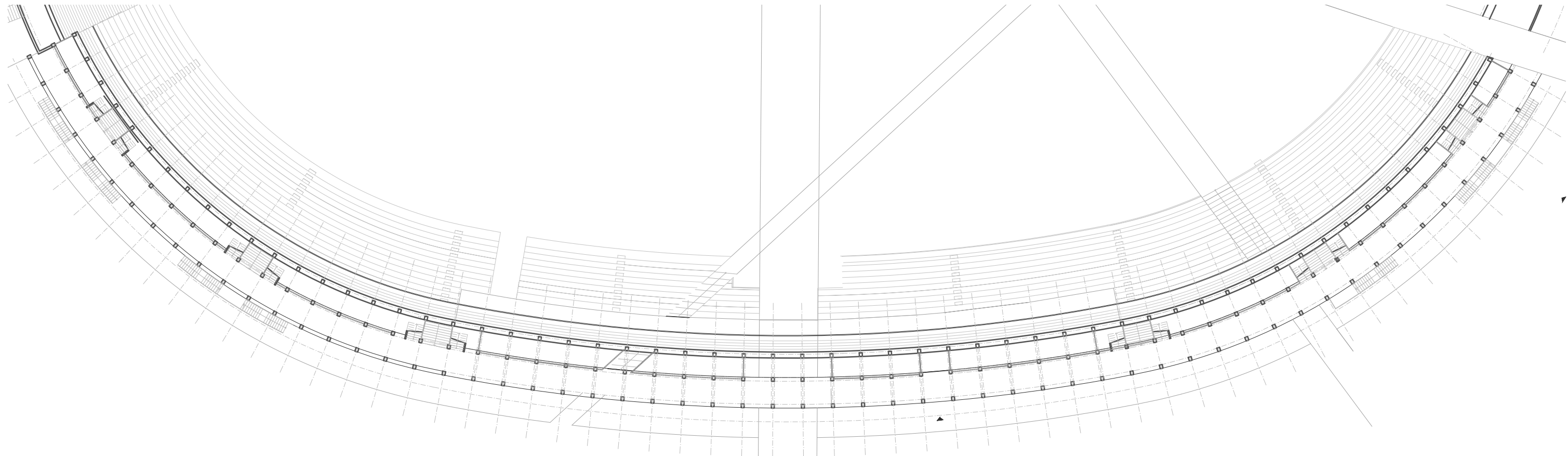
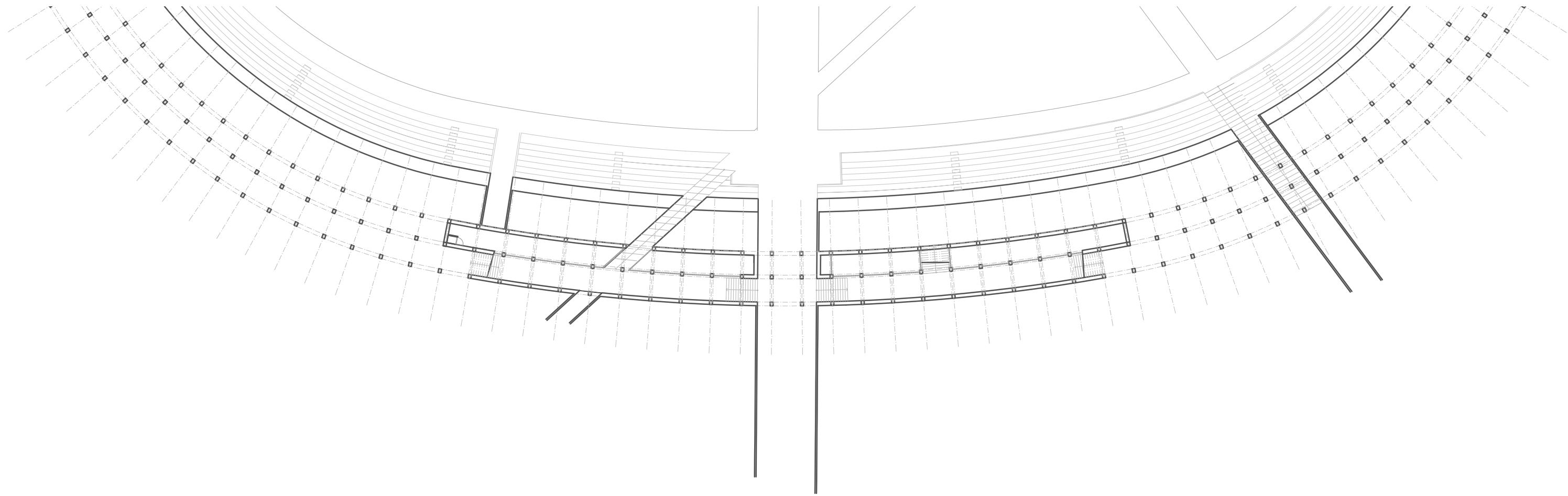
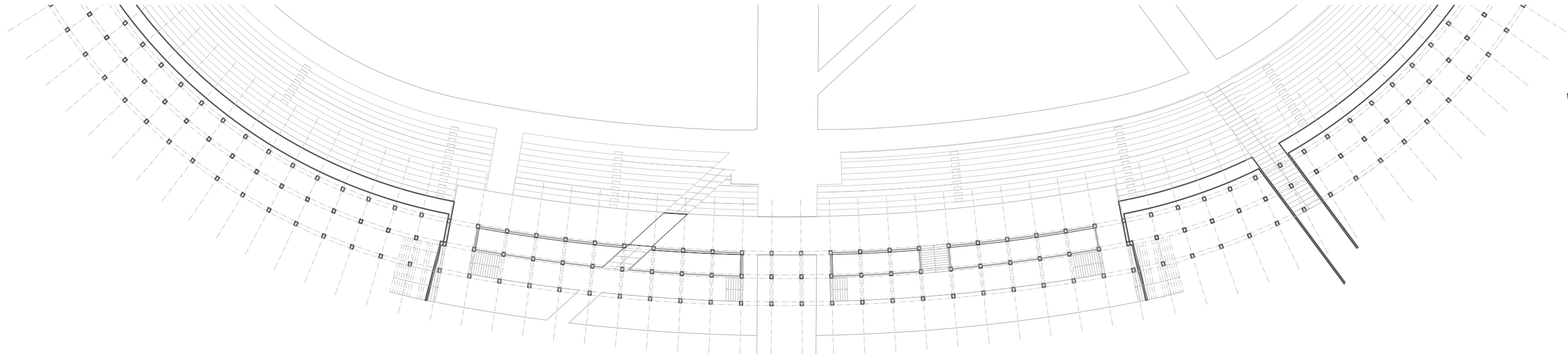
zpevnění území

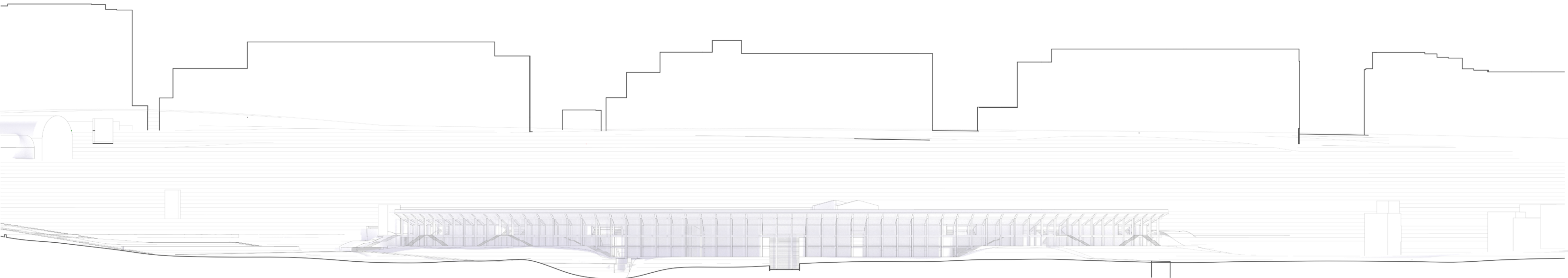

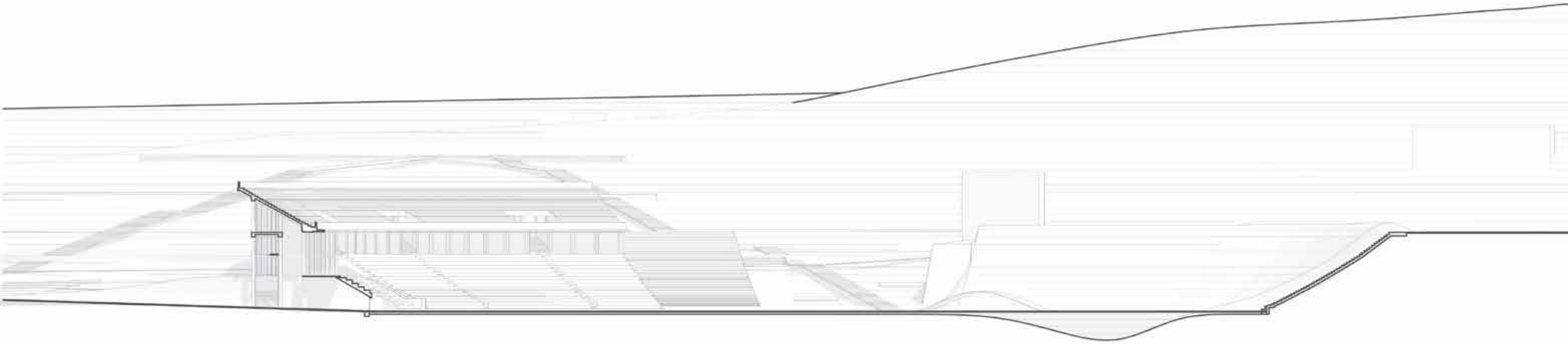

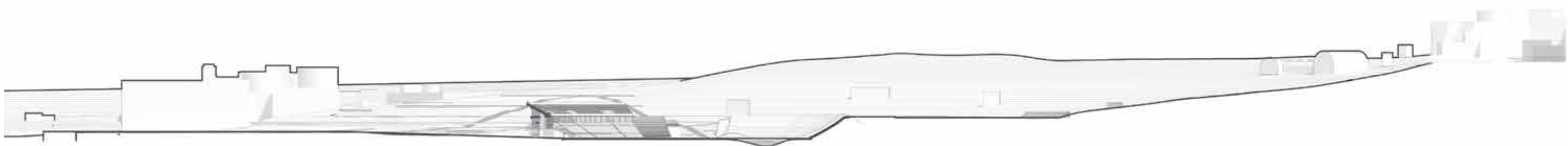
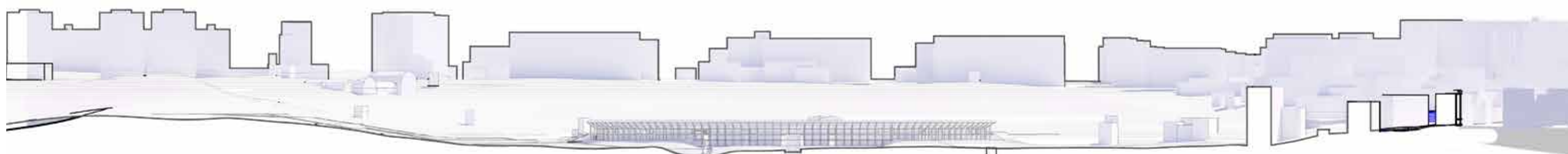

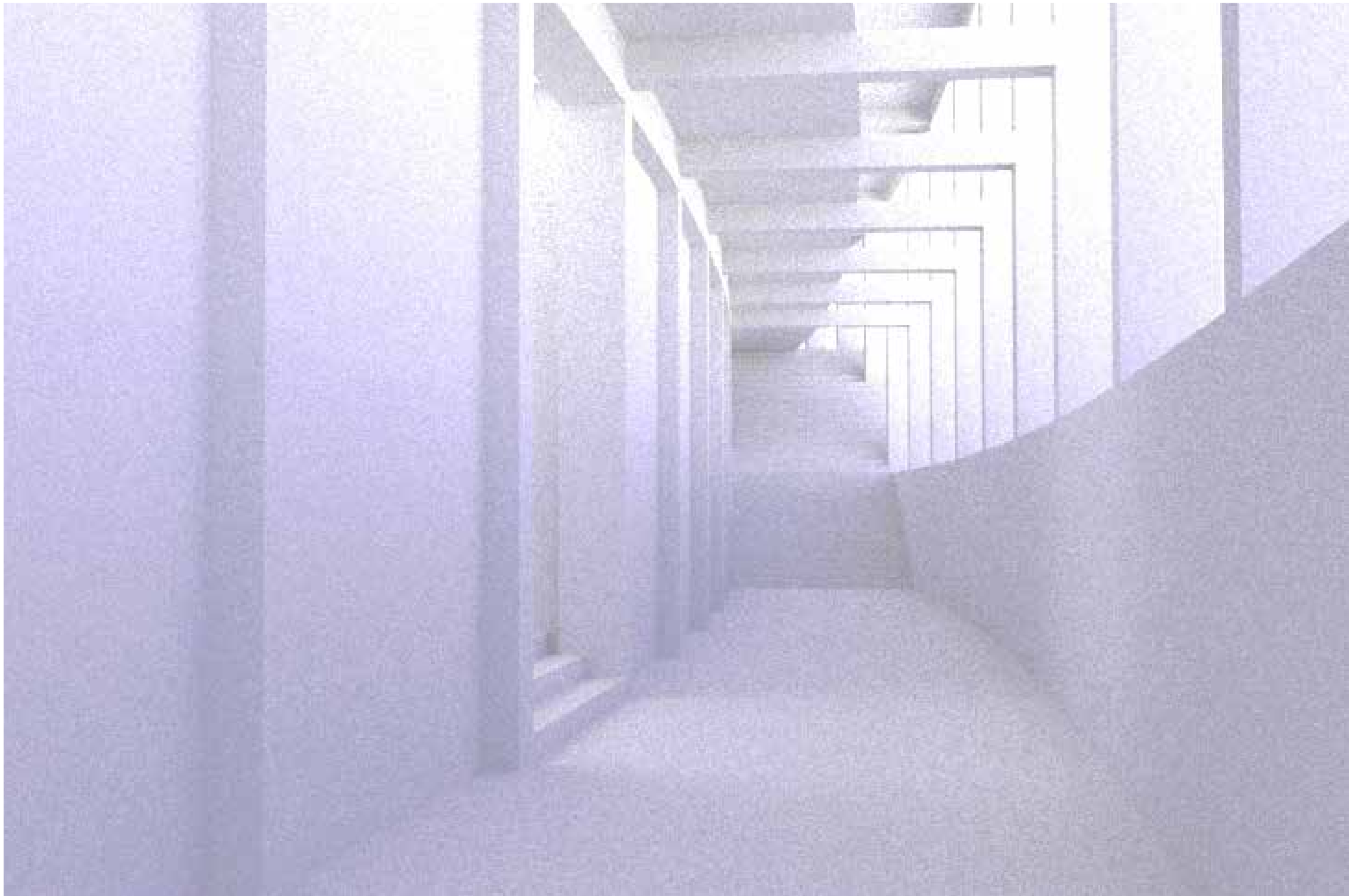
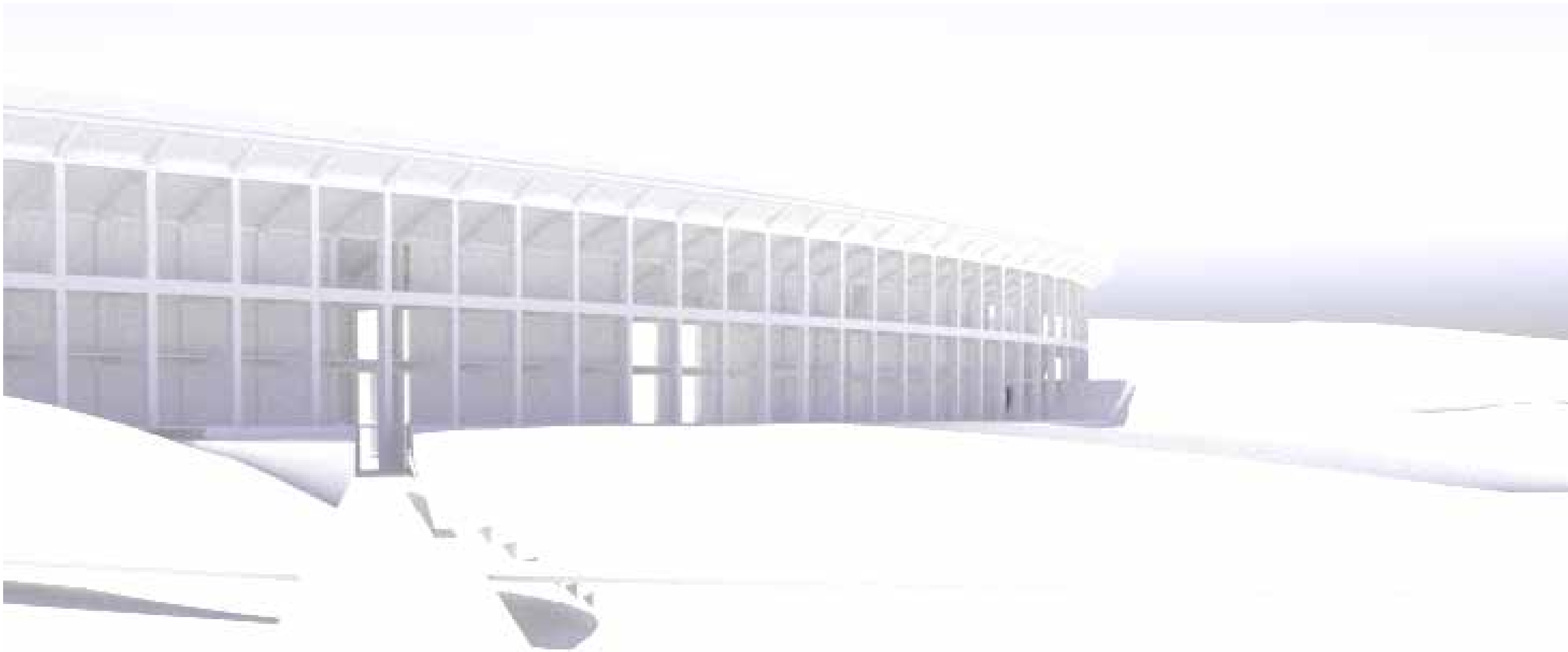

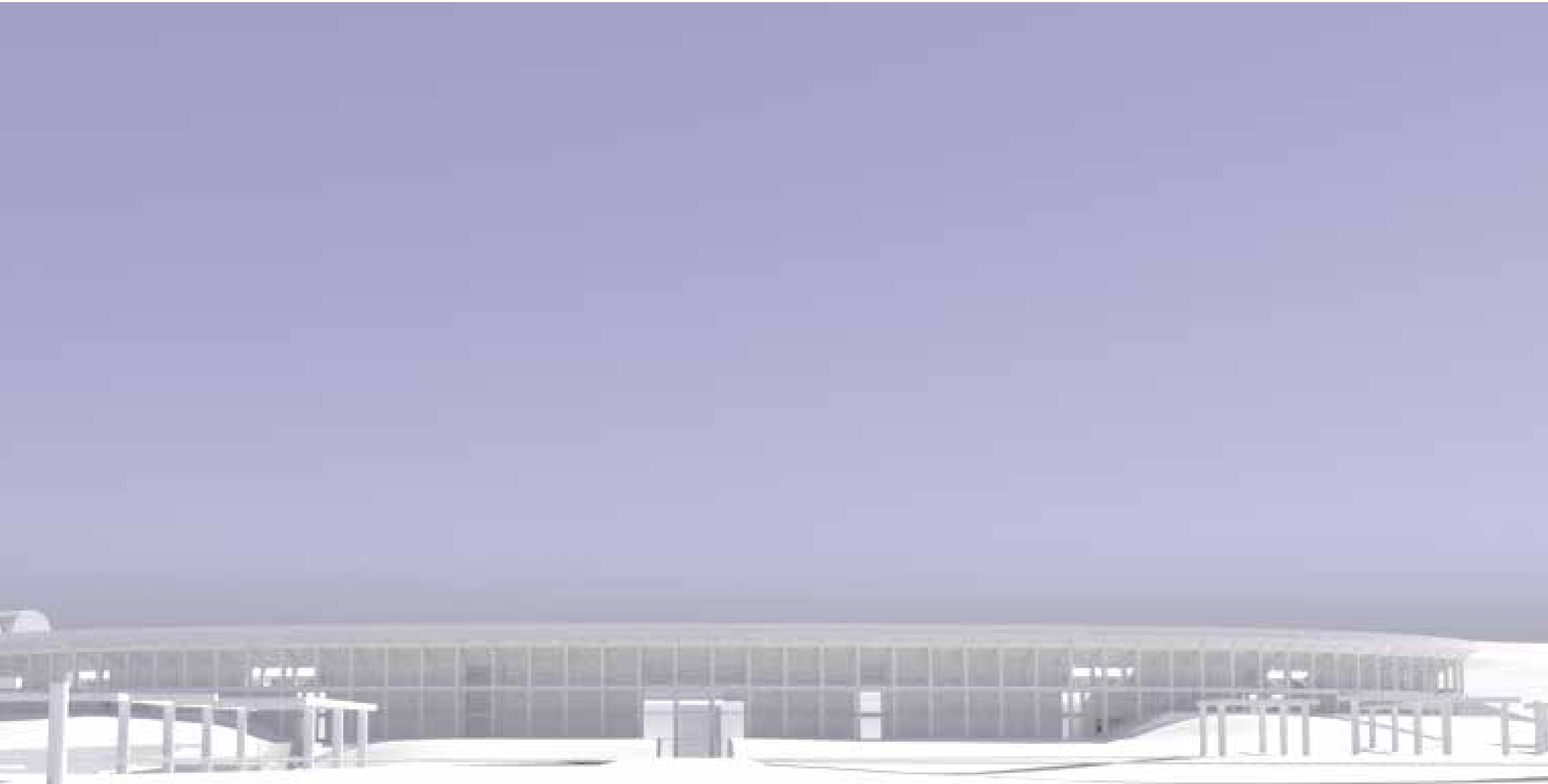

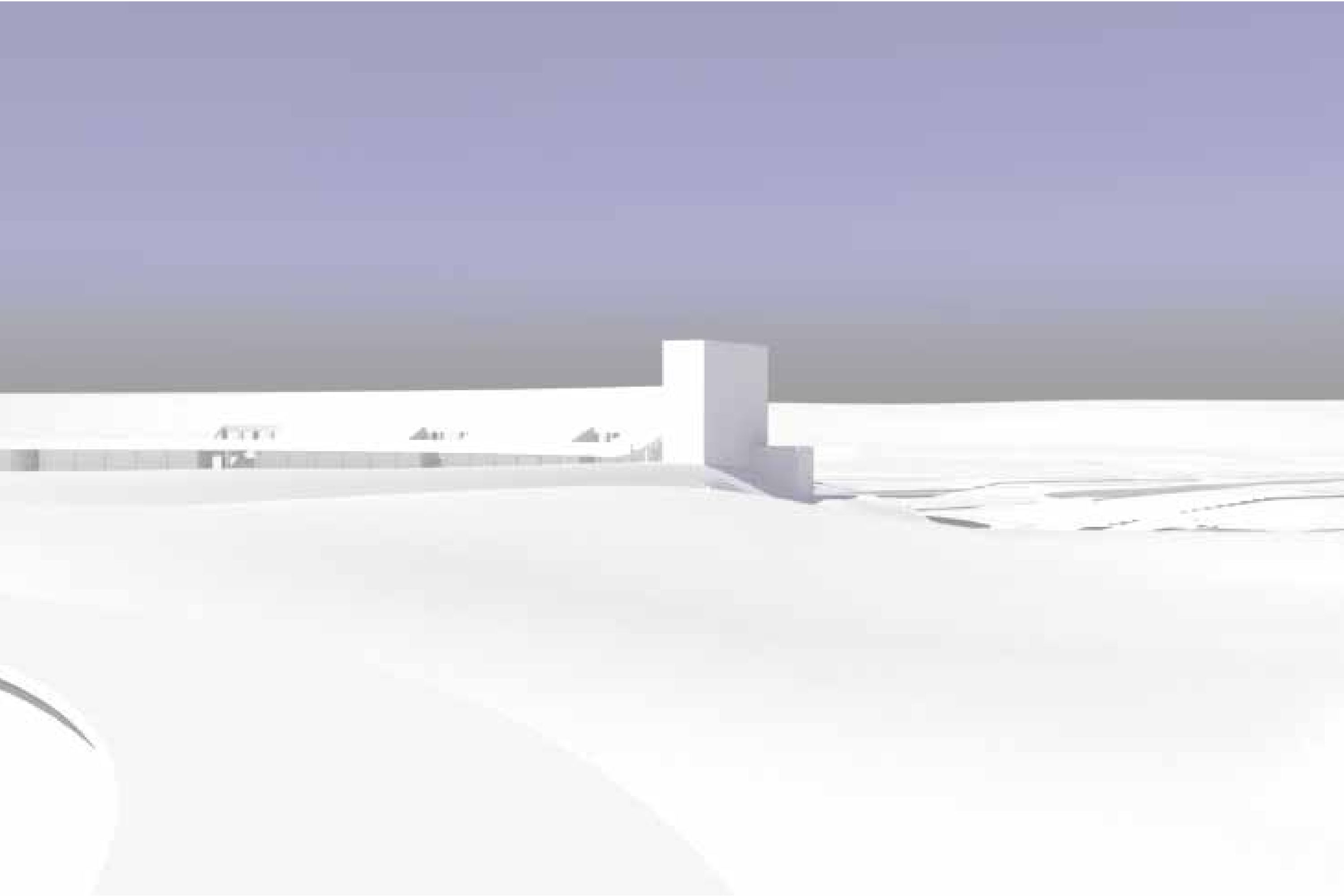
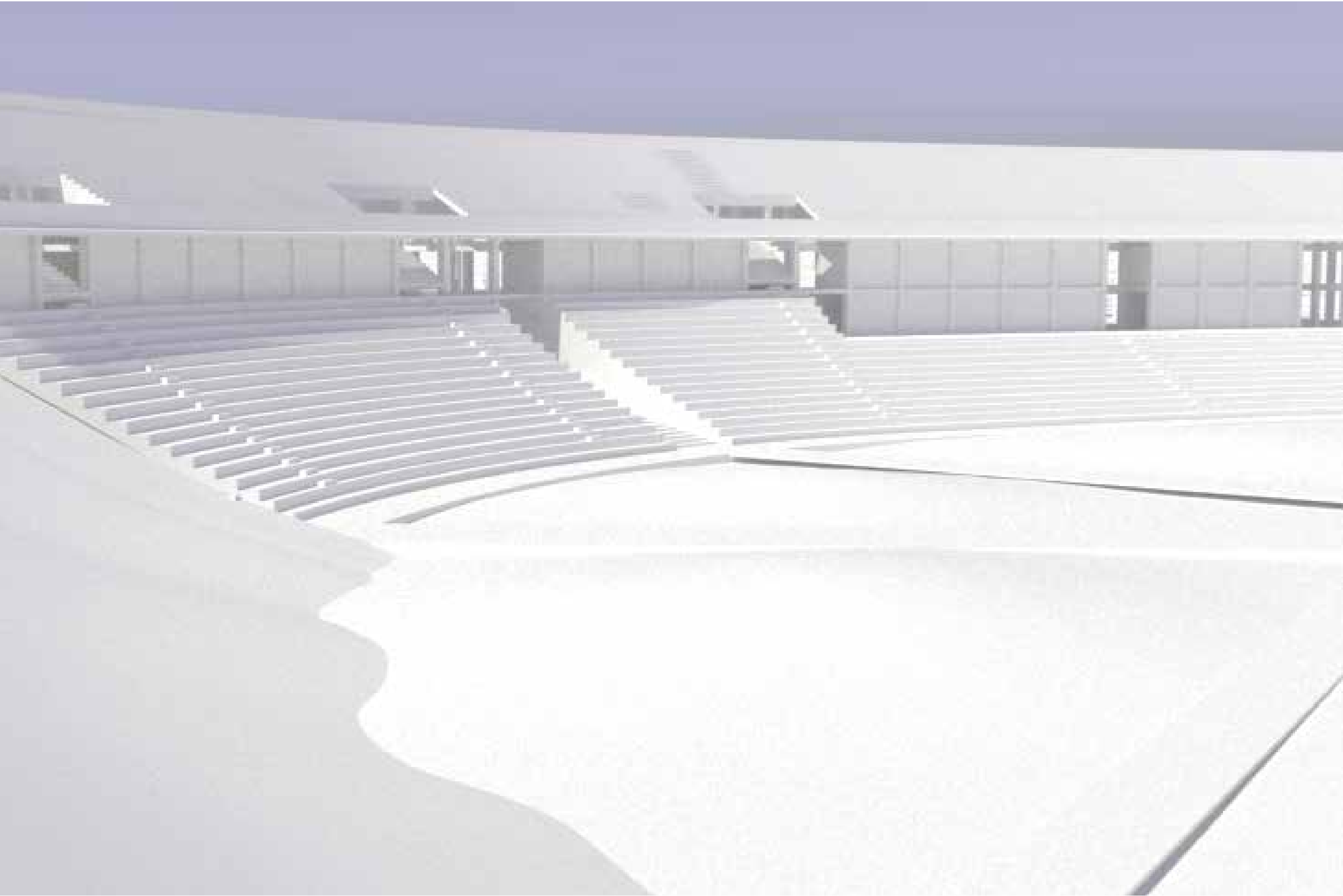

poděkování

Ing. arch. Petr Stolín
Ing. arch. Alena Mičková
Ing. Vladimír Bureš
Ing. Klara Salzmann PhD.
Ing. Jana Košťálová
Ing. Jan Trafina

zdroje

Geoportál ČÚZK [online]. Dostupné z: <http://geoportal.cuzk.cz/geoprohlizec/>

Geologická mapa, Česká geologická služba [online]. Dostupné z: <http://www.geology.cz/app/ciselniky/lokalizace/>

Mapy.cz, Seznam.cz [online]. Dostupné z: <https://mapy.cz/>

Google maps, Google [online]. Dostupné z: <https://www.google.cz/maps>

Archiweb.cz [online]. Dostupné z: <http://www.archiweb.cz/>